

Stichting Scala
Pedagogisch beleid Peuterspeelgroepen

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1. Peuterspeelgroepen Stichting Scala	3
Hoofdstuk 2. Organisatie en werkwijze van de peuterspeelgroepen	5
Hoofdstuk 3. Onze kernopdracht	9
Hoofdstuk 4. Pedagogisch handelen	10
Hoofdstuk 5. “De Speel(leer)omgeving”	14
Hoofdstuk 6: Volgen en signaleren, doorgaande ontwikkelingslijn	16
Hoofdstuk 7: Verzorging	19
Hoofdstuk 8. Ouderbetrokkenheid	20
Hoofdstuk 9. Kwaliteitswaarborgen	21
Hoofdstuk 10. Kwaliteit van de accommodatie	25
Bijlagen	26
Bijlage 1: Inzet pedagogisch coach en pedagogisch beleidsmedewerker	27
Bijlage 2. Inzet pedagogisch coach/beleidsmedewerker en VVE coach 2022	31
Bijlage 3: Overzicht inzet coachingsuren pedagogisch coach per pedagogisch medewerker 2021	40
Bijlage 4: Nieuwsbrief Coaching	41
Bijlage 5: Kwaliteitsverbeterplan	46

Hoofdstuk 1.

Peuterspeelgroepen Stichting Scala

Stichting Scala voert het peuterspeelgroepwerk uit in acht dorpen binnen de gemeente Ooststellingwerf. Er zijn in totaal 9 peuterspeelgroepen: in Oosterwolde (2), Haulerwijk, Donkerbroek, Elsloo, Appelscha, Oldeberkoop, Waskemeer en Makkinga.

De peuterspeelgroep is één van de activiteiten die Stichting Scala uitvoert ten behoeve van kinderen in de leeftijdsgroep 0 -12 jaar. Daarmee vormen de peuterspeelgroepen een belangrijk onderdeel in de doorgaande lijn voor deze groep. De peuterspeelgroepen zijn dus onderdeel van de keten van opvoeding ondersteunende en ontwikkeling stimulerende activiteiten die bijdragen aan de optimale ontwikkeling van kinderen.

De peuterspeelgroepen richten zich daarbij op een specifieke leeftijdscategorie, de 2 tot 4-jarigen.

Wat is een peuterspeelgroep?

De peuterspeelgroep is een ontwikkelingsgerichte preventieve basisvoorziening voor kinderen van 2-4 jaar.

- Ontwikkelingsgericht: omdat het bieden van optimale ontwikkelingskansen, stimuleren van een brede ontwikkeling centraal staat; spelen is leren en ontwikkelen.
- Preventief: omdat de peuterspeelgroep een belangrijke bijdrage levert aan het voorkomen en signaleren van ontwikkelingsachterstanden en omdat de peuterspeelgroep mee zorg draagt voor een ononderbroken ontwikkelingslijn.
- Basisvoorziening: om aan te geven dat de peuterspeelgroep voor elk kind toegankelijk moet zijn.

Kinderen in de peuterleeftijd maken een grote ontwikkeling door. Ze ontdekken zichzelf als individu en krijgen van daaruit een sterke behoefte om op ontdekking te gaan. Peuters hebben daarvoor letterlijk en figuurlijk de ruimte nodig in een omgeving die dit stimuleert en die de ontdekkingsdrang prikkelt. Spel is de manier om invulling te geven aan die ontdekkingsbehoefte. Spelen en in het bijzonder samenspelen is daarmee de motor voor de ontwikkeling van kinderen in de leeftijd van 2-4 jaar. Ze leren daarmee ook vaardigheden (taal, ordenen, begrip van ruimte) die noodzakelijk zijn om te kunnen leren. De peuterspeelgroep biedt (letterlijk en figuurlijk) die ruimte en de mogelijkheden tot spel en samenspel.

Onze kijk op de peuterspeelgroepen

Ieder kind heeft talenten en de kracht en creativiteit om de wereld te ontdekken en zich te ontplooien. Een kind is van nature actief, wil ontdekken en geeft zelfsturing aan zijn ontwikkeling. Kinderen hebben een grote nieuwsgierigheid en verbazing ten opzichte van hun omgeving. Ieder kind is uniek en geeft op volstrekt eigen wijze vorm aan het eigen leerproces.

Ieder kind is uniek: gelijkwaardig en verschillend tegelijk

Hoe jonger de kinderen zijn, des te groter zijn de verschillen in ontwikkeling. Aanleg speelt een rol, maar vooral bij jonge kinderen is goed zichtbaar welke invloed een positieve stimulering vanuit de sociale omgeving kan hebben. In het ontwikkelingsverloop van jonge kinderen is het soms hollen of stilstaan. Periodes van weinig groei en snelle ontwikkeling wisselen elkaar af. Kinderen verschillen in biologische aanleg, ontwikkelingstempo, uiterlijk, talige en culturele achtergrond van de ouders en in de mate waarin de thuissituatie een gunstige ontwikkelingsvoorwaarde biedt. Ieder kind heeft zijn eigen verhaal over hoe het zich verwondert en de wijze waarop het de wereld tegemoet treedt. Al deze verschillen werken door in het ontwikkelingsverloop van de peuter.

De peuter is onbevangen, nieuwsgierig, onderzoekend en afhankelijk van de omgeving

Het kind wil groot worden, deel uitmaken van de wereld van de volwassenen.

Hoe ouder het kind is, des te groter zijn de mogelijkheden om zijn ontwikkeling zelf te sturen.

Kinderen zijn van nature nieuwsgierig en gemotiveerd om te leren. Maar peuters zijn erg afhankelijk van de ondersteuning die de omgeving hen biedt bij het vorm en richting geven aan deze ontdekkingsdrang. Naast ruimte bieden is het daarom ook nodig de peuter sturing te geven.

Het jonge kind weet uit zichzelf niet wat de samenleving van hem verwacht en welke vaardigheden nodig zijn om succesvol in de gemeenschap te kunnen participeren. De onbevangenheid van een peuter heeft een groot voordeel: de verwondering zet aan tot ontdekken en vragen stellen.

Al spelend leert de peuter veel over de wereld om hem heen.

Kind en omgeving beïnvloeden elkaar

De peuterspeelgroep is bestemd voor kinderen in de leeftijd van 2-4 jaar. De ontwikkeling van kinderen is het resultaat van een wisselwerking tussen de mogelijkheden van het kind en de omgeving waarin het kind opgroeit en ervaringen opdoet. De term *omgeving* wordt hier ruim opgevat. Het betreft zowel de wijze waarop volwassenen en andere kinderen op de peuter reageren, als het gezin, de buurt, de religieuze gemeenschap, de etnische achtergrond van het kind en de ondersteunende voorzieningen.

Het kind is gericht op het realiseren van ontwikkelingstaken

Ieder kind ontwikkelt zich in zijn eigen tempo en op zijn eigen wijze. Wel is er een aantal kwalitatief verschillende fasen te onderscheiden, herkenbaar bij alle kinderen. De ontwikkelingsfasen worden gekenmerkt door biologische veranderingen, nieuwe sociale verwachtingen en persoonlijke keuzes. Biologische veranderingen bieden nieuwe gedragsmogelijkheden, zoals kruipen en gaan lopen. Het geven van een passend antwoord op deze nieuwe biologische en sociale uitdagingen noemen we een *ontwikkelingstaak*.

Jonge kinderen ontwikkelen zich "al spelend"

Spelactiviteiten spelen een grote rol in het leven van de peuters. Hieronder volgt een aantal voorbeelden van spelend leren. Al spelend oefenen kinderen het hanteren van objecten en de plaats van objecten in de wereld van volwassenen. De taalontwikkeling wordt al spelend gestimuleerd. Al spelend onderhandelen de kinderen over sociale regels, de relaties tussen de peuters in de groep en het gedrag dat bij moeders, vaders, kinderen en andere sociale rollen hoort. Al spelend ontstaat de bewuste behoefte vaardigheden te leren beheersen en daarmee de motivatie om gericht te leren.

Hoofdstuk 2.

Organisatie en werkwijze van de peuterspeelgroepen

De 9 Peuterspeelgroepen in Ooststellingwerf vallen allen onder de eindverantwoordelijkheid van Stichting Scala en worden centraal aangestuurd. Iedere peuter op een peuterspeelgroep bezoekt in principe minimaal 2 dagen per week de peuterspeelgroep. Een locatie werkt met een continuurooster van 8.30 tot 14.00 uur. Een peuter kan worden geplaatst zodra hij de leeftijd van 2 jaar heeft bereikt, tenzij er een wachtlijst is. Het streven is de wachtlijsten zo kort mogelijk te houden. Het aantal groepen per peuterspeelgroep-locatie is dus mede afhankelijk van de vraag. Het aantal kinderen per peuterspeelgroep is maximaal 16. De begeleiding op de groep wordt verzorgd door twee bevoegde pedagogisch medewerkers, eventueel aangevuld met een stagiaire of een vrijwilliger. Als er minder dan 9 peuters op de groep zijn, wordt 1 bevoegde pedagogisch medewerker samen met een vaste vrijwilliger of stagiaire op de groep ingezet. De peuterspeelgroep heeft een dorps gebonden functie, dat wil zeggen dat kinderen in principe in het dorp waar ze wonen de peuterspeelgroep bezoeken. Ten aanzien van aanmelding en plaatsing en ouderbijdrage zijn er heldere richtlijnen.

Wennen op de speelgroep

Voor de meeste ouders/verzorgers is de gang naar de peuterspeelgroep een nieuwe ervaring. Ouders en kind maken zich voorafgaand een voorstelling van hoe het zal zijn op de peuterspeelgroep. Naast praktische zaken komt daar ook emotie bij. De zorg en begeleiding van de peuter wordt overgedragen aan de pedagogisch medewerkers. Voor het tot stand komen van een relatie tussen ouders/verzorgers, peuter en pedagogisch medewerkers, is vertrouwen nodig. Daarom is het belangrijk dat de start goed verloopt.

Na aanmelding van een peuter neemt de pedagogisch medewerker contact op met de ouders van de nieuwe peuter. Er wordt een afspraak gemaakt voor een eerste kennismaking. Ouders (1 of 2) worden met peuter uitgenodigd om kennis te maken. Normaal gesproken komen ouders/verzorgers dan even met hun peuter op de groep kijken, peuter en ouders kunnen dan de andere kinderen zien en bijvoorbeeld ook zien hoe de peuters worden opgehaald door hun ouders. Met de huidige maatregelen i.v.m. Covid-19 is bovenstaande werkwijze niet mogelijk. In overleg met ouders wordt gekeken naar een passende oplossing, bijvoorbeeld na 14.00 uur even samen met de peuter op de groep kijken of 's ochtends bij het brengen nog even 15 minuten buiten op het plein bij de peuter blijven.

Vervolgens wordt een startgesprek gevoerd of een afspraak gemaakt voor het startgesprek. Het intakeformulier wordt gedeeltelijk samen ingevuld. Belangrijk is dat de juiste gegevens aanwezig zijn op de speelgroep. Tijdens het gesprek wordt de ouder geïnformeerd over de gang van zaken op de peuterspeelgroep en over de invulling van het dagdeel en wat de peuter meeneemt naar de peuterspeelgroep. De ouders/verzorgers kunnen uitgebreid vertellen over hun kind. Zo hebben de pedagogische medewerkers van tevoren alle informatie die belangrijk is voor de opvang van de betreffende peuter. Aan het eind van het gesprek wordt de laatste nieuwsbrief en het informatieboekje meegegeven en wordt er afgesproken hoe ouders hun peuter kunnen afmelden. De eerste dag wordt de peuter een kwartier na openingstijd gebracht (als de andere ouders weg zijn) dan wordt de nieuwe peuter begroet. Ouders kunnen dan buiten nog even 15 minuten langer blijven.

Is de eerste dag goed gegaan dan kan de peuter de volgende dag van begin tot eind komen. Is het nog moeilijk voor de peuter dan worden afspraken gemaakt met de ouder over hoe de peuter het beste kan wennen aan de speelgroep (maatwerk).

Werken met de Piramide methode

Op alle peuterspeelgroepen wordt gewerkt met de Piramide methode. Piramide werkt met thema's die aansluiten bij de belevingswereld van het kind, stelt spel centraal en biedt goede aangrijpingspunten voor ontwikkelingsstimulering. Piramide geeft peuters maar ook pedagogisch medewerkers houvast. De kaders waarbinnen het peuterspeelgroepwerk gestalte krijgt zijn helder en goed over te brengen naar ouders. Zo wordt de gewenste wisselwerking tussen de thuissituatie en de peuterspeelgroep tot stand gebracht. De Piramide-methode is een goede basis gebleken om de VVE (Voor- en Vroegschoolse educatie) in het peuterspeelgroepwerk en de basisscholen gestalte te geven.

Visie op Voorschoolse Educatie (VE)

VE is bedoeld voor jonge kinderen met een mogelijke (taal)achterstand. Om een goede start op de basisschool te bevorderen, krijgen deze kinderen extra ondersteuning op die gebieden waar dat noodzakelijk is.

In de gemeente Ooststellingwerf zijn de volgende criteria geformuleerd (doelgroep definitie) op basis waarvan een VVE-indicatie door de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) kan worden toegekend:

- Laag opleidingsniveau van één of beide ouders of verzorgers (maximaal eindexamen niveau LBO/VBO, praktijk onderwijs of vmbo basis- of kader-/beroepsgerichte leerweg; dit is conform de 'oude' gewichtenregeling van het onderwijs).
- Laag stimulerend vermogen in de omgeving (bv. thuistaal, indicatie stevig ouderschap, omgevingsanalyse).
- Het kind heeft een laag niveau op één of meer van de volgende gebieden: spraak-taalontwikkeling (inclusief rekenkundige begrippen zoals meer, minder etc.), motorische- en/of sociaal emotionele ontwikkeling.

De JGZ is vanuit landelijke wetgeving aangewezen als onafhankelijk indicatie orgaan. De VVE-indicaties worden afgegeven op het consultatiebureau (CB). De indicaties zijn gebaseerd op omgevings-, ouder- en kindfactoren. De criteria worden gezien als risicofactoren, waarbij er bij aanwezigheid van de criteria niet automatisch een VVE-indicatie wordt afgegeven. De professionele inschatting van de jeugdverpleegkundige is hierbij doorslaggevend.

Voor de observatie van de ontwikkeling van alle kinderen wordt er gewerkt met een kindvolgsysteem. Momenteel wordt daarvoor de methode van CITO gebruikt. Onderdeel van dit kindvolgsysteem zijn de Cito toetsen taal en rekenen. Een toets-score van IV of V op taal en/of rekenen is ook een indicatie voor VE. Voor de sociaal emotionele ontwikkeling worden observatielijsten gebruikt.

Op alle peutergroepen van Scala wordt met de VE methode Piramide gewerkt. Op de locaties waar drie dagen openstelling is, kan een peuter aan VE meedoen. Op de VE locaties zijn de 3 dagen VE in principe voor de peuters vanaf 2,5 jaar. Sinds augustus 2020 is VE aanbod van 16 uur verplicht. Hiervoor hebben we onze openingstijden aangepast; peuters zonder VE komen 2 dagen (van 8.30-14.00 uur) Peuters met VE komen 3 dagen (van 8.30-14.00 uur). Voor de jongste peuters (2 – 2,5 jaar) kan ook een contract tot 12.00 uur afgesloten worden. Deze peuters komen dan van 8.30 tot 12.00 uur. Zodra de peuter 2,5 jaar is, wordt dit contract aangepast naar het reguliere contract tot 14.00 uur.

Op de peuterspeelgroep spelen peuters met andere kinderen en ontwikkelen zich spelenderwijs. De doelgroep is ruim, daarbij is echter wel speciale aandacht voor de zogeheten risicokinderen. Binnen de peuterspeelgroep zijn er verschillende manieren waarop aan deze risicokinderen aandacht wordt gegeven. De begeleiding van deze peuters wordt gedaan door de twee pedagogisch medewerkers op de groep.

Voorschoolse Educatie in de praktijk

Aan de hand van de Piramide methode bieden pedagogisch medewerkers extra ondersteuning aan peuters die dat kunnen gebruiken. Peuters worden gevolgd in de ontwikkeling d.m.v. observaties en de taal- en rekentoets van CITO. In een peutervolgsysteem worden de ontwikkelingen van peuters bijgehouden.

In de VE groep wordt voor iedere peuter een speel- / werkplan gemaakt. In dat plan staat welke ondersteuning een peuter nodig heeft en op welke manier dat zal worden aangeboden. Pedagogisch medewerkers bieden in deze gevallen extra ondersteuning, wij noemen dat tutoring, in de vorm van korte speelse activiteiten. In een soort logboek wordt bijgehouden hoe de tutoring verloopt en wordt indien nodig het speel- / werkplan van de peuter aangepast. De materialen die worden gebruikt in de tutoring zijn afgestemd op de ontwikkelbehoefte van de peuter en sluiten aan bij de interesse van de individuele peuter en het Piramide thema van dat moment.

Piramide digitaal en tutoring

In april zijn alle medewerkers geschoold in het werken met Piramide digitaal. Een nieuw systeem met meer aandacht voor effectief en beredeneerd plannen van activiteiten. Op alle peuterspeelgroep locaties wordt inmiddels gewerkt met Piramide digitaal. Het werken met Piramide digitaal zorgt ervoor dat pedagogisch medewerkers eenvoudig en snel een passend kwaliteitsaanbod kunnen maken voor de groep peuters waar zij mee werken. Er is onder andere ruime aandacht voor de speelleeromgeving waar pedagogisch medewerkers goed mee uit de voeten kunnen. Meer informatie over het werken met Piramide digitaal is te vinden in het VE scholingsplan.

Binnen de peuterspeelgroepen vinden wij het van belang dat elke peuter de aandacht krijgt die hij of zij nodig heeft. Dit vraagt om een proactieve houding van de pedagogisch medewerker. Daarnaast speelt tutoring een belangrijke rol in het aansluiten bij de ontwikkelingsbehoefte van het kind. Gezamenlijk zoeken pedagogisch medewerkers naar de meest effectieve manier. Pre-teaching is een onderwerp dat uitgelicht wordt in deze gezamenlijke zoektocht. Pre-teaching biedt kansen in de brede ontwikkeling van het kind en is goed in te voeren in het dagritme van de groepen. De implementatie van deze vorm van tutoring is volop in ontwikkeling.

Pientere peuters

Om goed aan te kunnen sluiten op de ontwikkelingsbehoefte van alle kinderen is het ook van belang om extra uitdaging te bieden aan kinderen die een ontwikkelingsvoorsprong hebben. Dit wil zeggen dat deze kinderen boven de gemiddelde norm uitkomen. De ontwikkelingsvoorsprong kan zich uiten in diverse ontwikkelingsgebieden; cognitief, maar ook motorisch, kunstzinnig of sociaal emotioneel. In aansluiting op de gezamenlijke activiteiten zal er voor de zogenoemde pientere peuters een extra aanbod worden gedaan. Doel is om deze kinderen uit te dagen en te stimuleren op hun eigen niveau. Hierdoor worden ook deze peuters gemotiveerd en gestimuleerd om zichzelf te blijven ontwikkelen en blijven ze geïnteresseerd in het leren van nieuwe dingen. Het activiteitenaanbod voor pientere kinderen wordt momenteel vanuit de Piramide methode ingezet. De nadruk ligt op het verrijken van vaardigheden en ervaringen in plaats van het versnellen van de ontwikkeling. De verdere implementatie voor het aanbod van pientere activiteiten is volop in ontwikkeling.

Voorschoolse educatie en ouderbetrokkenheid

Tijdens gesprekken met ouders zoals de haal- en brengcontacten, mentorgesprekken, kennismakingsbezoek VE groep, praten pedagogisch medewerkers over de ontwikkeling van de peuter. Normaal gesproken worden ouders van VE peuters uitgenodigd op de groep; De pedagogisch medewerker kan dan laten zien wat voor activiteiten er zoal worden aangeboden

en met welke materialen er wordt gewerkt. Daarbij geeft het ouders de gelegenheid om samen met hun kind activiteiten te doen. In verband met de huidige maatregelen met betrekking tot Covid-19, is dit (tijdelijk) niet mogelijk. De regulieren contactmomenten met ouders (toets-gesprekken en 10-minutengesprekken) worden hiervoor gebruikt.

Voor ouders waarvan hun peuter extra ondersteuning van de tutor ontvangt wordt er naast de reguliere overdrachten, elke 8 weken stilgestaan bij de ontwikkeldoelen die staan beschreven in het spelwerkplan. Dit betreft een samenwerkend gesprek waarbij ouders en tutor ervaringen uitwisselen.

Momenteel wordt op vijf locaties VVE thuis aangeboden. VVE Thuis is bedoeld voor ouders van (VE-)peuters en wordt standaard aangeboden aan alle ouders die een peuter met een VE indicatie hebben. VVE thuis bestaat uit 8 bijeenkomsten voor ouders. Tijdens deze ouderbijeenkomsten ontvangen ouders een themaboekje passend bij het thema waar de peuter op de Peuterspeelgroep mee bezig is en krijgen ze uitleg over de wijze waarop met de thema's gewerkt wordt. Door thuis spelenderwijs activiteiten aan de kinderen aan te bieden die passen bij het thema van de peuterspeelgroep, onthouden kinderen nieuwe woorden sneller en ze leren deze toepassen. De ouderbijeenkomsten worden geleid door een VVE Thuis medewerker en een pedagogisch medewerker van de peuterspeelgroep.

Door VVE Thuis raken ouders meer betrokken bij de peuterspeelgroep en bij de ontwikkeling van hun kind. Bovendien draagt deelname aan VVE Thuis bij aan positieve contacten tussen ouders onderling. Tijdens de ouderbijeenkomsten van VVE Thuis is er veel ruimte voor uitwisseling van ervaringen. Ouders delen met elkaar hoe zij de activiteiten van VVE Thuis hebben uitgevoerd en daarnaast is er ruimte voor gesprekken over opvoeding en ontwikkelingsstimulering.

Op alle locaties ontvangen ouders bij de start van een nieuw thema een themabrief. Hierin staat beschreven wat de belangrijkste (gespreks-/speel)onderwerpen zijn die worden besproken op de groep. Ook staan er belangrijke begrippen, liedjes en versjes en een activiteiten voor thuis in beschreven.

Hoofdstuk 3. Onze kernopdracht

Onze kernopdracht hebben we als volgt geformuleerd:

"Het creëren van optimale ontwikkelingskansen voor alle kinderen in de leeftijd van 2-4 jaar door het aanbieden van veelzijdige en passende speelmogelijkheden".

Kerntaken:

- Ontwikkelingsstimulering: de peuterspeelgroep heeft tot taak om de brede ontwikkeling van alle peuters te stimuleren. Dit heeft betrekking op zowel de motorische ontwikkeling als op de sociale-, de emotionele-, de cognitieve-, de creatieve- en detailontwikkeling.
- Volgen en signaleren: de peuterspeelgroep heeft tot taak ieder kind op een systematische, methodische wijze te volgen in zijn/haar ontwikkeling en welbevinden. Indien daarvoor aanleiding is, dient de peuterspeelgroep zorg te dragen voor een gerichte signalering.
- Vormgeven doorgaande ontwikkelingslijn: de peuterspeelgroep is een schakel in de ontwikkelketen van kinderen en daarmee een essentiële partner in de uitvoering van het lokale jeugdbeleid van de gemeente Ooststellingwerf.

In het verlengde van bovenstaande kernopdracht heeft de peuterspeelgroep ten aanzien van ouders een opdracht op het gebied van afstemming, informatie-uitwisseling en overleg. Tevens vervult de peuterspeelgroep voor ouders een belangrijke vraagbaakfunctie: het is een laagdrempelige voorziening waar opvoedingsuitwisseling plaatsvindt en een plek waar ouders diverse opvoedingsvragen en -problemen neerleggen. De peuterspeelgroep heeft daarin een verwijzende opdracht en fungeert als intermediair bij het tot stand brengen van een opvoeding ondersteunend aanbod. Gerichte opvoedingsondersteuning is geen kernopdracht van het peuterspeelgroepwerk, maar dient door daarin gespecialiseerde voorzieningen uitgevoerd te worden.

Werken aan pedagogische doelen, werken met de Piramidemethode

Peuterspeelgroepen hebben de taak de algehele ontwikkeling van kinderen te stimuleren. Dit heeft betrekking op alle ontwikkelingsgebieden, zoals motorisch, sociaal, emotioneel, ontwikkeling van waarneming, cognitief (oriëntatie op tijd, ruimte, wereldverkenning, creativiteit en taalvaardigheid). Het methodisch werken vormt een belangrijk instrument voor ontwikkelingsstimulering. Op alle speelgroepen wordt gewerkt met de Piramidemethode. Deze methode gaat uit van een thematische aanpak volgens een duidelijke structuur, waarbij het spel van het kind centraal staat. Elk thema richt zich op **meerdere ontwikkelingsgebieden**, zodat kinderen de gelegenheid krijgen om op alle belangrijke ontwikkelingsgebieden vaardigheden te ontwikkelen. Voor elk thema wordt aan de hand van de reeks "oriënteren, demonstreren, verbreden en verdiepen" een programma opgesteld van activiteiten die tijdens de themaperiode aan bod komen.

Een vaste dagindeling biedt kinderen een duidelijke structuur en een basis om zich veilig te voelen, zodat ze zich vanuit die basis verder kunnen ontwikkelen.

De pedagogisch medewerkers hebben een actieve houding in het stimuleren van het spel met de kinderen. Het gebruik van de Piramidemethode **draagt bij** aan het creëren van een veilige en vertrouwde omgeving. Zoals hiervoor beschreven kent de methode een duidelijke structuur (zowel qua activiteiten als inrichting) die gericht is op herkenbaarheid en die daarmee veiligheid en houvast biedt aan peuters.

Met een jaarprogramma wordt vastgesteld welke thema's er aan bod komen.

Hoofdstuk 4. Pedagogisch handelen

In het kader van het bieden van verantwoorde Kinderopvang, rekening houdend met de ontwikkelingsfase waarin kinderen zich bevinden, wordt ervoor gezorgd dat:

- a) Op een sensitieve en responsieve manier met kinderen wordt omgegaan, respect voor de autonomie van kinderen wordt getoond en grenzen worden gesteld aan en structuur wordt geboden voor het gedrag van kinderen, zodat kinderen zich emotioneel veilig en geborgen kunnen voelen.
- b) Kinderen spelenderwijs worden uitgedaagd in de ontwikkeling van hun motorische vaardigheden, cognitieve vaardigheden, taalvaardigheden en creatieve vaardigheden, teneinde kinderen in staat te stellen steeds zelfstandiger te functioneren in een veranderende omgeving.
- c) Kinderen worden begeleid in hun interacties, waarbij hen spelenderwijs sociale kennis en vaardigheden worden bijgebracht, teneinde kinderen in staat te stellen steeds zelfstandiger relaties met anderen op te bouwen te onderhouden.
- d) Kinderen worden gestimuleerd om op een open manier kennis te maken met de algemeen aanvaarde waarden en normen in de samenleving met het oog op een respectvolle omgang met anderen en een actieve participatie in de maatschappij

Pedagogische doelen van het beleidsplan:

1. Het bieden van emotionele veiligheid
2. Het bevorderen van de persoonlijke competentie
3. Het bevorderen van de sociale competentie
4. Het bevorderen van de morele competentie, overdragen van waarden normen

1. Het bieden van emotionele veiligheid

Veiligheid, vertrouwdheid en geborgenheid zijn basisvoorwaarden voor de peuter om met plezier naar de peuterspeelgroep te gaan en om zich te ontwikkelen. Om zich goed te kunnen ontplooiën heeft een kind het nodig om zich veilig en geborgen te voelen. Een warme vertrouwde relatie met de pedagogisch medewerkers is voor peuters belangrijk. Angsten en onzekerheden hebben een remmende werking. Elementair voor de peuterspeelgroep is het creëren van een veilige en vertrouwde omgeving. Kunnen lachen, huilen, lief en ondeugend zijn in een vertrouwde omgeving, zijn belangrijke leerervaringen voor een kind.

Wat draagt hieraan bij:

- De groepssamenstelling:

De groepen zijn verticaal samengesteld (2-4 jaar). In elke groep is het maximum aantal kinderen 16. Groepen zijn bij voorkeur gemengd; peuters met en peuters zonder VE indicatie.

- Grondhouding van de pedagogisch medewerkers:

De leiding laat kinderen ervaren dat zij er voor hen zijn en dat zij belangrijk zijn voor de leiding. De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat kinderen weten wat zij aan hen hebben. Hun houding is voor de kinderen "voorspelbaar". Kinderen worden positief benaderd en gestimuleerd. Zo krijgen ze het gevoel de moeite waard te zijn. De pedagogisch medewerker begroet alle peuters persoonlijk bij binnenkomst: iedereen wordt gezien door haar. Ze benadert de kinderen op ooghoogte (gaat door de knieën), geeft complimenten, moedigt de peuter aan bij het spel.

Kinderen krijgen binnen de speelgroep de ruimte om hun emoties te uiten en worden ondersteund om te leren daar op een goede manier mee om te gaan. Het gaat daarbij om het brede scala van emoties. Van blijdschap tot verdriet, van boosheid tot vrolijkheid. De pedagogisch medewerker benoemt de verschillende emoties die ze ziet bij een peuter.

Er wordt aandacht besteed aan het respect van kinderen voor zichzelf en anderen. Uitgangspunt is dat ieder kind er op "eigen wijze" kan zijn. Er is bovendien respect voor andere culturen en gedachten. De gerichtheid op het bieden van veiligheid, vertrouwen en het stimuleren van respectvol omgaan met elkaar moet een grondhouding zijn van degenen die de peuters begeleiden. Kinderen worden op een positieve wijze bijgestuurd.

- De inrichting van de ruimte:

De inrichting is zodanig dat de kinderen zich er snel thuis voelen en zelfstandig kunnen spelen. Dit vergroot het gevoel van zelfvertrouwen. De verschillende speelhoeken zijn duidelijk afgebakend, door kasten of bijvoorbeeld tape op de grond.

- Elke peuter is uniek:

Peuters krijgen ruimte om zelf keuzes te maken en hun fantasie te volgen in hun spel en bij creatieve activiteiten.. Bij het knutselen gaat het om het proces en het plezier dat een peuter heeft en niet om het resultaat.

De pedagogisch medewerker is op de hoogte van de thuissituatie en houdt rekening met "spannende" situaties zoals verhuizing, baby geboren in het gezin of ziekte van vader of moeder.

- Activiteiten en werken met de Piramide methode:

De activiteiten hebben een heldere structuur. Dagritme, regels en rituelen bieden peuters veiligheid en structuur. Een herkenbare dagindeling geeft de peuter houvast. De pedagogisch medewerker maakt gebruik van de dagritmekaarten, kondigt aan wat er gaat gebeuren, gebruikt Piramideliedjes bij vaste momenten zoals opruimen en in de kring gaan.

Het gebruik van de Piramidemethode draagt zodoende bij aan het creëren van een veilige en vertrouwde omgeving.

2. Het bevorderen van de persoonlijke competentie

De periode van 0-6 jaar wordt gezien als een voorbereiding op het specifieke schoolse leren. In deze voorbereidingsfase is een brede ontwikkeling van vaardigheden bij jonge kinderen van groot belang. Bij jonge kinderen zijn de ontwikkelingsgebieden nog erg met elkaar verweven.

Vaardigheden uit verschillende ontwikkelingsgebieden hebben invloed op elkaar en op het totale functioneren van de peuter. Voor het gemak worden de volgende ontwikkelingen onderscheiden: de motorische, de sociaal-emotionele, de cognitieve, de taal en creativiteit. De vaardigheden die het jonge kind laat zien zijn erg verweven met de omgeving waar het kind tot dan toe is opgegroeid. In de leeftijd van 1,5 tot 4,5 jaar staat de ontwikkeling van de autonomie, het leren hanteren van impulsen, de sekse, roldidentificatie en de omgang met leeftijdsgenootjes centraal.

Een peuter, die deze ontwikkelingstaken met succes afrondt, heeft vertrouwen in zichzelf en anderen. Dit (zelf)vertrouwen en deze veerkracht zijn de basisvoorwaarden voor de ontwikkeling in het algemeen en leren in het bijzonder.

Peuters hebben een omgeving nodig die de ontdekkingsdrang prikkelt. Spel is dé manier om invulling te geven aan die ontdekkingsbehoefte. Spelen en in het bijzonder samenspelen is daarmee de motor voor de ontwikkeling van kinderen in de leeftijd van 2-4 jaar. Ze leren daarmee ook vaardigheden (taal, ordenen, begrip van ruimte) die noodzakelijk zijn om te kunnen leren. De peuterspeelgroep biedt (letterlijk en figuurlijk) die ruimte en de mogelijkheden tot spel en samenspel.

Stimuleren van de fantasie door inrichting diverse hoeken

Het spelprogramma gaat uit van vrij spel en gericht spel (als onderdeel van de thema- activiteiten). Pedagogisch medewerkers hebben een actieve rol in de spelverrijking en hebben daarbij aandacht voor de individuele peuter. Door meespelen en begeleiden stimuleren zij de peuter in hun spel en hun ontwikkeling.

3. Het bevorderen van de sociale competentie

Kinderen hebben een grote nieuwsgierigheid en verbazing ten opzichte van hun omgeving. Ieder kind is uniek en geeft op volstrekt eigen wijze vorm aan het eigen leerproces. Alles wat een kind meemaakt, is een bouwsteen in de vorming van zijn persoonlijkheid. Het kind is gericht op het realiseren van ontwikkelingstaken: het kind leert al spelend nieuwe vaardigheden. Kinderen zijn uit op contact en communicatie. Ze willen hun omgeving duidelijk maken wat er in hen leeft. Dat doen ze op velerlei manieren. Het kind leert door imitatie en samenspel met zijn leeftijdsgenoten. In de interactie tussen volwassenen en kind sluit de pedagogisch medewerker bij de beleving en de behoefte van het kind aan. Het kind is afhankelijk van de ondersteuning die de omgeving biedt. Kinderen hebben behoefte aan ruimte, vrijheid en een plek voor zichzelf.

(Zelf)vertrouwen, veerkracht en competentiemotivatie zijn de basisvoorwaarden voor een goede ontwikkeling van jonge kinderen. Goed kunnen omgaan met leeftijdsgenoten heeft bovendien een positief effect op de latere schoolprestaties.

De basis voor goed om kunnen gaan met leeftijdsgenoten en volwassenen wordt dus al gelegd in het succesvol afronden van eerdere ontwikkelingstaken. Zijn de ontwikkelingstaken niet goed afgerond, dan blijft het jongere ontwikkelingsgedrag geactiveerd of het wordt opnieuw geactiveerd. Er zijn verschillende oorzaken voor aan te wijzen die aan het kind, de omgeving en de wisselwerking tussen het kind en de omgeving liggen. Het uitblijven van het succesvol afronden van een ontwikkelingsstaak, kan zich uiten in de emotionele reactie, zoals emotionele instabiliteit. Het niet goed afronden van biologische ontwikkelingsstaken, zoals hechting, heeft voor een jeugdige grote gevolgen.

Wat draagt hieraan bij:

De groepsexploratie die dagelijks plaatsvindt legt steeds een duidelijke koppeling naar het thema en de verschillende onderdelen van het thema die aan bod komen. De groepsexploratie is bovendien het moment waarop de ontwikkeling van de specifieke vaardigheden (met betrekking tot taal, muzikale vorming, cognitie en sociale ontwikkeling) met spel gericht gestimuleerd wordt.

4. Het bevorderen van de morele competentie, het overdragen van waarden, normen en regels.

De peuterspeelgroep draagt eraan bij dat peuters zich waarden en normen eigen maken. Aan peuters wordt uitgelegd waarom bepaalde dingen waardevol zijn. Kinderen wordt geleerd dat bij anderen dingen soms anders gaan. De pedagogisch medewerker is verantwoordelijk voor het overdragen en het handhaven van de regels en rituelen zoals die op de peuterspeelgroep gelden. Door te reageren en in gesprek te gaan met kinderen ervaart een kind wat goed en niet goed is. Het kind leert verantwoordelijk te zijn voor zijn eigen gedrag. Het voorbeeld gedrag van de pedagogisch medewerker is hierbij belangrijk.

Regels en grenzen

Mede vanuit het oogpunt van veiligheid zijn er een (beperkt) aantal duidelijke regels op de groep. Deze worden door de pedagogisch medewerkers in de betreffende situaties herhaald en uitgelegd. Bij de formulering van regels wordt genoemd wat kinderen wél horen te doen.

De pedagogisch medewerker benoemt en legt regels uit: buiten mag je rennen, binnen hebben we geen ruimte daarvoor, dan krijgen we botsingen. Als afsluiting van de kring zegt de pedagogisch medewerker: "voordat we gaan knutselen / buiten spelen ruimen we de stoeltjes op".

Regels worden consequent toegepast. Hierbij wordt rekening gehouden met het ontwikkelingsniveau van het kind. Bovendien vraagt elke situatie zijn eigen aanpak. Een kind dat vaak grenzen aftast, wordt anders benaderd dan een kind dat voor het eerst een regel negeert. Als er van een regel wordt afgeweken, wordt de reden uitgelegd. Kinderen worden gestimuleerd om zich verbaal te uiten en pedagogisch medewerkers tonen het voorbeeld. Uitleg is ook belangrijk om te zorgen dat het kind de regels begrijpt. Door de regels weet het kind tot hoever het mag gaan en het ervaart wat er gebeurt als het de grenzen overschrijdt. Door kinderen aan te spreken op wat zij doen, leren zij de consequenties van hun gedrag. De kinderen worden op een positieve wijze benaderd. Door positieve aandacht wordt gewenst gedrag gestimuleerd. Als een kind de afgesproken grenzen overschrijdt, kan het nodig zijn voor een pedagogisch medewerker om het gedrag te corrigeren.

Het corrigeren van gedrag

Bij het corrigeren van gedrag wordt gekeken naar het individuele kind en nagegaan wat de oorzaak van het gedrag zou kunnen zijn (bv. verveling, onzekerheid, omstandigheden thuis). De pedagogisch medewerkers kunnen op deze manier wellicht de oorzaak van het gedrag wegnemen of hier rekening mee houden. De pedagogisch medewerker maakt altijd een bewuste afweging om het gedrag te negeren, een alternatieve oplossing te zoeken (positief ombuigen met concrete suggesties, specifieke uitleg en/of voordoen wat je bedoelt) of het gedrag te corrigeren.

Gedrag wordt gecorrigeerd op een manier die binnen de belevingswereld van het kind past en niet het zelfvertrouwen van het kind ondermijnt. Pedagogisch medewerkers zijn consequent en zij zorgen ervoor dat de aangekondigde consequentie uitvoerbaar is. De pedagogisch medewerker zorgt dat het gedrag en niet het kind wordt afgekeurd.

De pedagogisch medewerker laat blijken dat zij het kind, ondanks zijn gedrag, nog lief blijft vinden. Dit versterkt de eigenwaarde van het kind. Pedagogisch medewerker en kind maken het altijd weer goed. Wanneer het kind gedrag vertoont dat vaak gecorrigeerd wordt, dan wordt dit besproken tijdens een teamoverleg en kunnen eventueel andere stappen worden ondernomen.

Hoofdstuk 5. “De Speel(leer)omgeving”

Ontwikkeling vraagt een speelomgeving die prikkelend en stimulerend is zodat kinderen durven te spelen en op den duur steeds meer hun eigen spel kunnen invullen. Dit vraagt om variatie in de speelmogelijkheden, maar ook om de mogelijkheid dat een kind in toenemende mate zelfstandig invulling aan het spel kan geven. Te veel prikkels en een ongestructureerde omgeving kunnen leiden tot een gevoel van onveiligheid en drukte. Het is dus noodzakelijk om in de inrichting hier een goed evenwicht in te vinden. Piramide gaat uit van een inrichting waarbij er verschillende hoeken worden gecreëerd, zoals de huishoek, de bouwhoek, de ontdekhoek en de crea hoek. De ervaring is dat deze aanpak zowel diversiteit als structuur biedt. Deze inrichting stelt wel eisen aan de accommodatie.

Ook voor het spelmateriaal geldt dat het prikkelend en stimulerend moet zijn, zonder dat er sprake is van overdaad. Het spelmateriaal moet goed afgestemd zijn op de verschillende ontwikkelingsgebieden, zodat peuters in de gelegenheid gesteld worden op al deze gebieden door spel vaardigheden te ontwikkelen. In alle peuterspeelgroepen spelen en werken de kinderen in het speelwerklokaal.

Buitenspelen

Wij zijn een groot voorstander van het buitenspelen. Alle peuterspeelgroepen zijn voorzien van een buitenspeelterrein. De buitenruimte is een informele plek om elkaar te ontmoeten, te spelen en te fantaseren. Het is belangrijk dat de buitenruimte, ook voor de pedagogisch medewerkers, een prettige plek is. Goede bezonning en beschutting dragen hieraan bij. Kinderen die regelmatig buitenspelen, zich kunnen uitleven, zitten beter in hun vel. De buitenruimte nodigt uit tot bewegen en is goed voor de ontwikkeling en gezondheid. Ook de zintuigen worden op een andere manier geprikkeld. Buiten is er gelegenheid voor motorische en sociale activiteiten. Kinderen worden gestimuleerd om verschillende vaardigheden te ontwikkelen. Er is letterlijk meer ruimte om te ontdekken en te ontwikkelen. We proberen zoveel mogelijk onder alle weersomstandigheden naar buiten te gaan.

In het bieden van geborgenheid is de actieve rol van de groepsleiding een essentieel onderdeel in de wijze waarop het buiten spelen plaatsvindt. Pedagogisch medewerkers hebben een actieve houding en de taak de kinderen te observeren, te begeleiden en te stimuleren in het opdoen van ervaringen. Er is aandacht voor de kinderen en de behoefte van elk kind. Men is zich ervan bewust dat kinderen ruimte nodig hebben om zelfstandig te leren functioneren, om te kunnen experimenteren en zelf keuzes te maken. Integraal onderdeel van de activiteiten op de peuterspeelgroep is de stimulering van de persoonlijke ontwikkeling en redzaamheid. Het is belangrijk kinderen te stimuleren zoveel mogelijk zelf te doen. Hierbij moet natuurlijk goed rekening worden gehouden met de grenzen die de peuterleeftijd wat dit betreft met zich meebrengt. De nadruk op de stimulering van zelfstandigheid, zelfredzaamheid en weerbaarheid moet een grondhouding zijn van degenen die de peuter begeleiden. Dit geldt overigens ook voor de gerichtheid op ontwikkelingsstimulering in brede zin.

Risicovol spelen

Leren omgaan met risico's is erg belangrijk voor kinderen. Internationaal wetenschappelijk onderzoek toont aan dat leren omgaan met risico's goed is voor de ontwikkeling van kinderen. Door het ervaren van risicovolle situaties, bijvoorbeeld tijdens het spelen, ontwikkelen kinderen risicocompetenties: ze leren risico's inschatten en ontwikkelen cognitieve vaardigheden om de juiste afwegingen te maken wanneer een risicovolle situatie zich opnieuw voordoet. Het nemen van risico's is een onderdeel van de 'gereedschapskist' voor effectief leren. Risicovol spelen ontwikkelt een positieve houding van 'ik kan het' en daarmee gaat een kind uitdagingen meer zien als iets om

van te genieten dan om te vermijden. Dit vergroot onafhankelijkheid en zelfvertrouwen, wat belangrijk kan zijn voor hun doorzettingsvermogen als ze geconfronteerd worden met uitdagingen. Het leren omgaan met risico's heeft een positieve invloed op de fysieke en mentale gezondheid van kinderen en op het ontwikkelen van sociale vaardigheden. Kinderen staan sterker in hun schoenen en kunnen beter conflicten oplossen en emoties herkennen van speelmaatjes. Bewegingen die veel voorkomen bij risicovol spelen, zoals slingeren, klimmen, rollen, hangen en glijden, zijn niet alleen leuk voor kinderen, maar ook van essentieel belang voor hun motorische vaardigheden, balans, coördinatie en lichaamsbewustzijn. Kinderen die dat niet doen zijn vaak onhandig, voelen zich ongemakkelijk in hun eigen lichaam, hebben een slechte balans en bewegingsangst (bron: veiligheid.nl/risicovolspelen)

- Het heeft een positieve invloed op fysieke gezondheid.
- Het vergroot zelfvertrouwen, zelfredzaamheid en doorzettingsvermogen.
- Het vergroot sociale vaardigheden.

In 2022 worden vanuit het Lokaal Sportakkoord Ooststellingwerf alle kinderopvangorganisaties getraind. Alle pedagogisch medewerkers volgen een workshop "risicovol spelen". Deze workshop wordt gegeven door het Jonge Kindcentrum (JKC). De ouders worden geïnformeerd over risicovol spelen op de peuterspeelgroepen tijdens ouderavonden op alle locaties. Deze ouderavonden zijn gepland in april 2022.

Gezonde kinderopvang

Bewegen is een belangrijke pijler voor het gezond opgroeien van kinderen. Daarnaast dragen gezond eten en drinken, voldoende slaap en bijvoorbeeld mediagebruik bij aan de gezondheid van peuters. In het jaar 2021 is geïnvesteerd in scholing tot Gezonde Kinderopvang. Er is een coach Gezonde Kinderopvang aangesteld. Zij heeft de train-de-trainer cursus gevolgd en met succes afgerond. Er zijn daarnaast twaalf pedagogisch medewerkers getraind. Op elke peuterspeelgroep locatie is een getrainde pedagogisch medewerker werkzaam en van de grote locaties zijn twee pedagogisch medewerkers getraind volgens de methode Gezonde Kinderopvang. De training voor de overige pedagogisch medewerkers zijn gepland in januari en februari 2022. Een werkgroep, onder leiding van de coach Gezonde Kinderopvang, gaat handen en voeten geven aan de pijlers van de Gezonde Kinderopvang.

Hoofdstuk 6: Volgen en signaleren, doorgaande ontwikkelingslijn

Het bieden van optimale ontwikkelingskansen houdt in dat elk kind de aandacht en zorg geboden wordt die het nodig heeft. Om goed bij de ontwikkelingsbehoeften van jonge kinderen aan te kunnen sluiten, moet elk kind op systematische wijze in zijn of haar ontwikkeling en welbevinden worden gevolgd.

Volgen en Signaleren

Peutervolgsysteem

Pedagogisch medewerkers observeren de kinderen dagelijks tijdens hun aanwezigheid op de peuterspeelgroep. Op basis daarvan kunnen ze kinderen gericht stimuleren en begeleiden. Om een duidelijk beeld over de ontwikkeling van het kind te krijgen wordt tijdens de speelgroepperiode een peuterobservatielijst ingevuld. Aan de hand van deze peuterobservatielijst wordt systematisch gekeken naar een aantal aspecten die van belang zijn voor de ontwikkeling van het kind, zoals zelfredzaamheid, zelfregeling, weerbaarheid, welbevinden, contact met anderen, motoriek, creativiteit, spelen, werken, taalontwikkeling en denkontwikkeling. Aan de hand van de observatiegegevens kunnen pedagogisch medewerkers kinderen gericht begeleiden en stimuleren. Peuters van 2 jaar en 11 maanden worden getoetst. Deze toetsen geven een beeld van de ontwikkeling van kinderen op het gebied van taal, rekenen en op het gebied van ordenen. Tegelijkertijd met de toetsen vult de pedagogisch medewerker de observatielijst in. Aan de hand van de uitkomsten hiervan bekijken de pedagogisch medewerkers op welke gebieden kinderen ondersteuning nodig hebben. Als er ondersteuning nodig is (om een ontwikkelingsachterstand te voorkomen of terug te dringen) dan krijgt het kind een gericht stimuleringsprogramma. Op alle locaties die drie dagen of meer open zijn kan een peuter 3 dagen VE volgen.

Signalering

De peuterspeelgroep is ook een belangrijke vindplaats van (mogelijke) ontwikkelings-/gedragsproblemen bij kinderen. Door het observeren en volgen is het mogelijk eventuele problemen in ontwikkeling of in gedrag vroegtijdig in beeld te brengen en daarop te reageren. De oorzaken daarvan kunnen divers zijn. Soms kunnen deze problemen met gerichte extra aandacht of tutoring aangepakt worden. Bij meer complexe problemen is doorverwijzing naar andere instanties noodzakelijk. De peuterspeelgroepen participeren met het oog hierop in netwerken van instanties die betrokken zijn bij jonge kinderen.

Wanneer er complexere problemen zijn en de pedagogisch medewerker het vermoeden heeft dat de ontwikkeling van het kind afwijkt van het normale patroon wordt dit altijd met ouders besproken. Vervolgens kunnen er, na overleg met team en leidinggevende en met toestemming van de ouders, verdere stappen worden ondernomen.

Dit kan een uitgebreidere observatie inhouden, het afspreken van een oudergesprek en/of het verzoeken tot het inschakelen van externe deskundigen, bijvoorbeeld de JGZ of het Integrale Vroeghulpteam. De opvang heeft een signalerende en doorverwijzende functie. De pedagogisch medewerker gaat strikt vertrouwelijk om met de informatie betreffende de ontwikkeling van de kinderen die aan haar zorg zijn toevertrouwd.

Specifieke aandacht voor risicokinderen

Voor sommige kinderen bestaat het risico dat hun ontwikkeling (in de breedste zin van het woord) problematisch verloopt. Soms zijn deze risico's al voor de plaatsing op de peuterspeelgroep bekend, soms blijken deze risico's als het kind de peuterspeelgroep enige tijd heeft bezocht (zie ook bij signalering). Voor al deze kinderen is bewaking van de ontwikkelingsvoortgang van groot belang.

Werken met de meldcode

Bij het vermoeden van mishandeling geldt een ander plan van aanpak. De coach (pedagoog) op de peuterspeelgroepen is tevens aandachtfunctionaris en kan in het geval van een vermoeden, collega's ondersteunen in het nemen van verdere stappen. Bij Scala werken we met de "Verbeterde meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling voor de Kinderopvang". In het protocol kindermishandeling staan de te nemen stappen uitgebreid beschreven. Tevens wordt gewerkt met een applicatie voor smartphone die de melder stapsgewijs door het protocol leidt. Alle pedagogisch medewerkers hebben deze applicatie geïnstalleerd op hun telefoon of de app is geïnstalleerd op de mobiele telefoon/tablet van de peuterspeelgroep-locatie. Alle medewerkers zijn getraind in het omgaan met de meldcode en bij nieuwe medewerkers is hier aandacht voor tijdens het inwerken.

Verwijsindex

Zorgen rond een kind kunnen worden geregistreerd in de verwijsindex. Registratie vindt plaats na een zorgvuldige afweging van de verkregen signalen (de zogenaamde meldcriteria). In het kader van vroegtijdige signalering is het belangrijk dat er bij problemen rond een kind, samenwerking met andere instanties ontstaat die ook te maken hebben met het desbetreffende kind. Hiervoor is als middel de verwijsindex ingevoerd. De verwijsindex is een geautomatiseerd systeem waarin verschillende partijen een signaal rond zorg betreffende een kind kunnen doen. Op het moment dat er vanuit meerdere instanties een signaal komt (bijvoorbeeld school en BSO), ontstaat er een match. Op dat moment wordt er een bepaalde instantie verantwoordelijk voor het oppakken van het verdere traject (de hiërarchie hiervoor is vooraf bepaald). Een signaal geven kun je altijd: je meldt dan aan de ouder dat er zorgen zijn en dat je dit signaal meldt. Op het moment dat er een match is en er informatie-uitwisseling tussen instanties plaats gaat vinden, moet de ouder toestemming geven. Het doel is om een betere samenwerking tot stand te brengen in het geval er problemen gesignaleerd worden rond een kind, dat er betere afstemming en coördinatie plaatsvindt en er hierdoor adequater en eerder kan worden gehandeld in het belang van het kind.

Peuterspeelgroepen en doorgaande ontwikkelingslijn

Afstemming tussen de opvoeding thuis en in de peuterspeelgroep is voor de ontwikkeling van jonge kinderen erg belangrijk. Ouders en beroepsopvoeders moeten informatie uitwisselen, zodat duidelijk wordt wat de ontwikkelingsbehoeften van het kind zijn. Alleen dan kunnen opvoeders kinderen optimale ontwikkelingskansen bieden.

De peuterspeelgroep is één van de schakels in de vele voorzieningen die zich op de ontwikkeling van kinderen richten. Het is daarmee een essentiële partner in de uitvoering van lokaal jeugdbeleid. Partner in het lokaal jeugdbeleid zijn, betekent dat peuterspeelgroepen hun aanbod in samenwerking met andere voorzieningen uitvoeren. Waar nodig verwijst de peuterspeelgroep naar andere voorzieningen. Het aanbod voor ouders en kinderen komt in onderling overleg met andere voorzieningen tot stand.

Concreet betekent een sluitende aanpak en een doorgaande lijn dan ook het volgende: Een doorgaande lijn tussen ouders en pedagogisch medewerkers informatie-uitwisseling overleg en afstemming.

Een doorgaande lijn tussen peuterspeelgroep en voorzieningen die zich richten op kinderen in dezelfde leeftijdsfase, zoals de Stapprojecten, het consultatiebureau (JGZ) en hulpverlening: informatie-uitwisseling, overleg en afstemming.

Een doorgaande lijn tussen peuterspeelgroep en voorzieningen die zich, na elkaar, met dezelfde peuters bezighouden. Zoals bij een opeenvolgende leeftijdsfase: informatie- uitwisseling, overleg en afstemming, bijvoorbeeld tussen peuterspeelgroep, kinderopvang en basisschool, naschoolse opvang, dagbehandeling of speciaal onderwijs.

Integraal werken binnen Stichting Scala

Binnen Stichting Scala wordt integraal gewerkt. Hierdoor vindt afstemming plaats tussen de verschillende werksoorten en kunnen signalen, problemen in hun totale context aangepakt worden. Er is daarbij een systematische afstemming tussen de peuterspeelgroepen en andere werksoorten zoals opvoedingsondersteuning en hulpverlening. In het kader van VE worden de VE-methode Piramide, Opstapje, Opstap en VVE thuis op elkaar afgestemd. Daar waar mogelijk worden zaken in gezamenlijkheid opgepakt. Naast de peuterspeelgroepen worden ook vanuit de Opvoedingsondersteuning activiteiten gericht op kinderen in de peuterleeftijd uitgevoerd. De activiteiten van de peuterspeelgroepen en de opvoedingsondersteuning kunnen elkaar versterken. Waar mogelijk wordt hier gebruik van gemaakt. Het kan daarbij gaan om individuele trajecten voor kinderen en hun ouders zoals Opstapje of VVE thuis. Goede kennis van de mogelijkheden die de verschillende werksoorten bieden en uitwisseling van ervaring en deskundigheid tussen medewerkers is van groot belang.

Contacten met externe instanties door middel van:

Overdracht van kind-gegevens naar de basisschool:

Van iedere peuter worden, indien de ouders daar geen bezwaar tegen hebben, aan de basisschool die de peuter gaat bezoeken observatie-, toets- en eventuele aanvullende gegevens overgedragen. Indien noodzakelijk vindt aanvullend overleg plaats. De handelwijze is vastgelegd in een protocol, dat in samenspraak met het basisonderwijs is opgesteld. Bij VE peuters vindt er (na toestemming van ouders) altijd een warme overdracht plaats.

Doordat de peuterspeelgroepen steeds meer gehuisvest zijn in scholen, brede scholen of het IKC zijn daar optimale kansen aanwezig om de doorgaande lijn vorm te geven.

Samenwerking met het gebiedsteam

Als er signalen zijn van, of daadwerkelijke problemen wordt warm verwezen naar het gebiedsteam van de gemeente

Participatie in de Brede School en het IKC

De peuterspeelgroepen in Haulerwijk en Oosterwolde participeren in de Brede School. In Oosterwolde is peuterspeelgroep de Krullebaar gehuisvest in het IKC. De speelgroepen zijn nauw betrokken bij de inhoudelijke ontwikkeling van de Brede School en IKC en de afstemming van de pedagogische werkwijze.

Doorverwijzing naar andere instellingen

Dit betreft zowel de doorverwijzing van kinderen naar de peuterspeelgroep als doorverwijzing vanuit de peuterspeelgroep naar andere instellingen, zoals GGD/Jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar, logopedie, Kinderopvang en VTO/Vroeghulp.

Gemeentelijke werkgroepen/overleggen:

We participeren in gemeentelijke overleggen en werkgroepen zoals: de werkgroep VVE, de onderwijsmonitor en de LEJA (Lokaal Educatieve Jeugd Agenda) en de klankbordgroep Brede Scholen.

Dorpsgesprekken doorgaande lijn

De VE coördinator verzorgd jaarlijks dorpsgesprekken doorgaande lijn voor alle instanties die betrokken zijn bij het Jonge kind. De samenwerking en zichtbaarheid en de doorgaande lijn VE zijn vaste agendapunten die in dit overleg besproken worden. Scholen, consultatiebureau, kinderopvang, peuterspeelgroepen en eventueel andere instanties zijn betrokken.

Hoofdstuk 7: Verzorging

De peuterspeelgroep is een veilige plaats voor peuters. Dit stelt eisen aan de accommodatie en de manier waarop kinderen verzorgd worden.

Lichamelijke verzorging/hygiëne

De peuterspeelgroep betreft de peuters bij algemeen gebruikelijke gewoonten en handelingen betreffende hygiëne. De pedagogisch medewerker heeft een voorbeeldfunctie in de dagelijkse hygiëne en verricht die preventieve handelingen die nodig zijn, zoals handen wassen na toilet-gebruik. Iedere dag zijn er twee momenten dat de kinderen iets eten en drinken. Dit vormt een van de rituelen op de speelgroep.

De pedagogisch medewerkers hebben ook een verzorgende taak naar kinderen toe. Uitgangspunt hierbij is kinderen ook zoveel mogelijk te stimuleren tot zelfstandig handelen. Dit geldt zowel op het gebied van zindelijkheid als op gebieden van aan- en uitkleden en dergelijke. Uiteraard mogen hier aspecten van veiligheid en hygiëne niet bij in het geding komen. Er wordt rekening gehouden met de opvoedingswensen van ouders en met hygiëneregels.

Gezondheidsrisico's

Het al dan niet toelaten van dieren in een groepsruimte is afhankelijk van de mogelijke gezondheidsrisico's van individuele kinderen. Het wordt per peuterspeelgroep beoordeeld. Ten aanzien van de hygiëne en infectieziekten in de peuterspeelgroep worden de voor-, schriften van de GGD gevolgd.

Ziekte

Uitgangspunt is dat zieke kinderen geen gebruik mogen maken van de peuterspeelgroep, bij twijfel overleggen de pedagogisch medewerkers met de ouders. Met de huidige ontwikkeling rond Covid-19 worden de adviezen van de rijksoverheid gevolgd.

Voeding

Aan ouders worden adviezen gegeven over meegebrachte voeding en gezonde traktaties. In de peuterspeelgroep wordt, indien nodig, rekening gehouden met specifieke eetgewoonten, zoals dieet en allergie en met cultuurgebonden eetgewoonten.

Veiligheid

Op het gebied van veiligheid (eerste hulp, brandveiligheid) zijn alle pedagogisch medewerkers adequaat opgeleid. Jaarlijks gaan de pedagogisch medewerkers naar een herhalingscursus BHV. Ook hebben pedagogisch medewerkers (kinder) EHBO en gaan ze hiervoor jaarlijks op herhaling.

Hoofdstuk 8.

Ouderbetrokkenheid

Voor ouders

De peuterspeelgroep heeft een functie in de ondersteuning van ouders bij opvoeding en ontwikkelingsstimulering. Pedagogisch medewerkers zijn vraagbaak en klankbord. Daarnaast kan via de peuterspeelgroep gerichte informatie aan ouders worden verstrekt. De peuterspeelgroep heeft een belangrijke functie als ontmoetingsplaats voor ouders. De peuterspeelgroep is een laagdrempelige voorziening. Gekoppeld aan de peuterspeelgroepen kunnen zich ouderactiviteiten ontwikkelen. Of kunnen ouders gestimuleerd worden gebruik te maken van faciliteiten in bijvoorbeeld een brede school of IKC.

Met ouders

Ouders en pedagogisch medewerkers dragen gezamenlijk bij aan de ontwikkeling van de peuter. De peuterspeelgroep vormt daarin een aanvulling op de thuissituatie. Een goede wisselwerking tussen peuterspeelgroep en ouders/verzorgers is essentieel. Elke ouder is betrokken maar niet elke ouder heeft dezelfde mogelijkheden. Samen met ouders kijken wij op welke manier ouders thuis betrokken kunnen worden bij de activiteiten die op de peuterspeelgroep plaatsvinden.

Dit gebeurt door:

- Een startgesprek waarbij o.a. samen met de ouders gekeken wordt naar de mogelijkheden van ouders om bij te dragen aan de samenwerking.
- Mondelinge en schriftelijke informatieverstrekking;
- Ouders de gelegenheid te geven af en toe "mee te lopen";
- Door overleg met ouders over hun peuter;
- Er vindt overleg met de ouders plaats als door het volgen en signaleren blijkt dat extra aandacht voor een kind nodig is. Concreet gebeurt dit op een moment dat een kind voor tutoring in aanmerking komt. Ook in andere situaties kan dit gebeuren.
- Het organiseren van ouderavonden.
- Delen van foto's en filmmateriaal in de groepsapp van ouders.

Mentorschap

Elk kind krijgt zijn eigen mentor. Deze mentor (pedagogisch medewerker) bespreekt de ontwikkeling van het kind met de ouders. Zij is ook aanspreekpunt voor de ouders als zij vragen hebben over de ontwikkeling en welbevinden van het kind. In elke peuterspeelgroep locatie zijn de peuters verdeeld over de pedagogisch medewerkers.

Door ouders

De peuterspeelgroep kan niet zonder de betrokkenheid/participatie van ouders. Het wordt van belang geacht dat ouders meedenken over dat wat er op de peuterspeelgroep gebeurt, de beleidskeuzes en de invulling daarvan. Elke afzonderlijke speelgroep heeft een oudercommissie. Deze oudercommissie kan bijzondere activiteiten organiseren (viering van feesten, laatste schooldag, en dergelijke) en kan de pedagogisch medewerkers ondersteunen door het organiseren van andere noodzakelijke hand- en spandiensten en hulpverleners zoals bij opruimen en "de speelgoedschoonmaak". Twee van de negen locaties hebben meer dan 50 peuters daar is de oudercommissie gemachtigd mee te denken in beleid en te adviseren en heeft op een aantal onderwerpen instemmingsrecht. Aangezien wij het ook van belang vinden dat ouders van de kleinere locaties meedenken in beleid is er een COP. (Centrale Oudercommissie PSG). In dit COP zijn alle oudercommissies van de peuterspeelgroepen vertegenwoordigd. Ook vinden wij het van belang de mening van ouders te weten over de peuterspeelgroepen. Er wordt minimaal elke twee jaar een klanttevredenheidonderzoek uitgevoerd. Uiteraard krijgen ouders ook tussentijds de gelegenheid om eventuele problemen of knelpunten aan te geven. Mocht geen oplossing worden gevonden dan kunnen ouders en oudercommissies zich wenden tot 't Klachtenloket Kinderopvang en de geschillencommissie Kinderopvang en Peuterspeelzalen. Scala is hierbij aangesloten.

Hoofdstuk 9.

Kwaliteitswaarborgen

Om het werk op de peuterspeelgroepen gedegen uit te voeren is een voortdurende bewaking en bevordering van kwaliteit nodig. Deze richt zich op:

Kwaliteit van de begeleiding pedagogisch medewerkers Functieprofielen en taakomschrijving:

In het kader van het functieloongebouw zijn voor alle medewerkers waaronder pedagogisch medewerkers duidelijke functieprofielen opgesteld, waarin op hoofdlijnen de taken van medewerkers benoemd worden. In aanvulling hierop worden de concrete taken van pedagogisch medewerkers bij de start van het nieuwe schooljaar onderling verdeeld.

De functieprofielen en taakomschrijvingen worden gebruikt bij het voeren van competentie- en ontwikkelingsgesprekken met de medewerkers.

Kwalificatie-eisen:

Een opleiding op MBO-niveau is noodzakelijk. De pedagogisch medewerkers dienen minimaal in het bezit te zijn van een Mbo-opleiding SAW/ SPW 3 of een daarmee vergelijkbare opleiding. Daarnaast dienen ze over een 3F taalniveau te beschikken en geschoold te zijn in de Piramide methode (VE) (of hier mee bezig te zijn)

Deskundigheidsbevordering:

Het werk op de peuterspeelgroepen is de afgelopen jaren sterk in beweging, een ontwikkeling die nog verder doorgaat. Voor de medewerkers betekent dit dat zij over competenties moeten beschikken die afgestemd zijn op de - veranderende - eisen die het werk stelt. Het is daarom noodzakelijk voortdurend en systematisch aandacht te besteden aan deskundigheids-bevordering zowel door scholing als door coaching.

Trainingen

Scala besteedt ruime aandacht aan de ontwikkeling van deskundigheid bij haar pedagogisch medewerkers. Zo worden al onze medewerkers geschoold in kennis van de diverse ontwikkelingsfasen van de kinderen, het ontwikkelingsgericht begeleiden en het daarop afgestemde handelingsgericht observeren en in het werken met een ondersteuning biedende methode voorschoolse educatie. Naast het bieden van trainingen ondersteunen wij onze medewerkers door hen te coachen op de werkvloer. (zie hiervoor het scholingsplan)

Vrijwilligers en stagiaires

Sinds de omvorming naar peuterspeelgroepen zijn we niet meer afhankelijk van vrijwilligers. Dat wil niet zeggen dat ze nu niet meer welkom zijn. De begeleiding van de peutergroepen is in handen van twee gediplomeerde pedagogisch medewerker die ondersteund kunnen worden door een stagiaire of een vrijwilliger. Deze extra inzet is zeer welkom en wordt gewaardeerd.

Afstemming team 'Het jonge kind'

Verschillende professionals binnen Stichting Scala houden zich bezig met het jonge kind. Deze professionals stemmen in een terugkerend overleg met elkaar af welke gezamenlijke doelen zij hebben, spreken met elkaar over visie en houden elkaar op de hoogte van wat er speelt op de werkvloer. Hiermee houden zij de communicatielijnen tussen verschillende projecten kort. Aan het overleg nemen de professionals deel die betrokken zijn bij de volgende projecten: gezinsgerichte programma's, vve thuis, peuterspeelgroepen, piramide training, VE-kwaliteit, buurtsport, gezonde kinderopvang, pedagogisch coaching en tutoring op de basisschool.

Coaching

Wettelijke kaders

Er is in de wet IKK geen minimum gesteld aan het aantal coachingsuren per beroepskracht. Ook is de wijze van verdeling van de coachingsuren over de beroepskrachten niet voorgeschreven. Het is aan de houder om de verdeling van deze coachingsuren te bepalen al naar gelang de wensen en het functioneren van de beroepskrachten die bij zijn kindercentrum of –centra werkzaam zijn. Hierbij geldt de voorwaarde dat elke beroepskracht jaarlijks coaching ontvangt. Deze verdeling wordt schriftelijk vastgelegd in het pedagogisch beleidsplan, zodat deze inzichtelijk is voor beroepskrachten en ouders.

Op 1 januari van elk jaar stelt de Directeur Bestuurder van stichting Scala vast hoeveel uur inzet vereist is voor zowel de beleidsvorming als de coaching. De Directeur Bestuurder bepaalt wanneer de pedagogisch coach/beleidsmedewerker op de vestigingen ingezet wordt. Elke pedagogisch medewerker krijgt coaching. Dit wordt schriftelijk vastgelegd.

Inzet Pedagogisch beleidsmedewerker:

Het aantal uur minimale inzet van de pedagogisch beleidsmedewerker op jaarbasis is afhankelijk van het aantal kindercentra, volgens de volgende rekenregel: 50 uur x het aantal kindercentra, per LKR nummer. Voor Scala betekent dit dat er 450 uur (50 x 9) inzet is van de pedagogisch beleidsmedewerker.

Inzet Pedagogisch coach:

Het aantal uur minimale inzet van de pedagogisch coach op jaarbasis is afhankelijk van het aantal fte pedagogisch medewerkers, volgens de volgende rekenregel: 10 x aantal fte pedagogisch medewerker. Voor Scala betekent dit dat er 140 uur (10 x 14) inzet is van de pedagogisch coach.

Inzet HBO coach

Het aantal uur inzet VE coaching is gebaseerd op het aantal kinderen met een VE indicatie peildatum januari 2022 x 10. Voor Scala betekent dit 680 uur (68 x 10) er zijn namelijk 68 VE kinderen.

Invulling van de functie binnen de organisatie

Er is gekozen voor een losse functie pedagogisch beleidsmedewerker en functie coach waarbij één van de pedagogisch coaches ook werkzaam is als pedagogisch medewerker en de pedagogisch beleidsmedewerker tevens leidinggevende is van de peuterspeelgroepen. De VE coach is ook werkzaam als leidinggevende voor de gezinsgerichte Stapprogramma's en VVE Thuis. De overige VE coachingsuren worden ingevuld door de Piramide trainer door middel van borgingsbijeenkomsten en coaching op de werkvloer. De VE-coach wordt formatief niet ingezet op de groep.

De VE-coach werkt aan de hand van een kwaliteitsverbeterplan (zie bijlage 5). In dit plan wordt opgenomen welke onderwerpen om een verdiepingsslag of verbetering vragen. Dit plan is een levend document dat gedurende het schooljaar aangepast wordt aan de hand van observaties en ontwikkelingen op de werkvloer. Bij de start van het kwaliteitsverbeterplan is er al een keuze gemaakt voor een aantal onderwerpen. Deze keuze is gemaakt op basis van praktijksituaties afkomstig van de werkvloer, concrete vragen vanuit pedagogisch medewerkers en een logisch vervolg op scholing. Voorbeelden van deze onderwerpen zijn: "pre-teaching en Piramide Digitaal". De VE-coach gebruikt het kwaliteitsverbeterplan tijdens de coaching momenten op de werkvloer. Er is gekozen voor een cyclus waarbij de VE-coach maandelijks elke locatie bezoekt. Tijdens deze werkbezoeken worden concrete situaties geobserveerd en pedagogisch medewerkers worden gecoacht. Uitkomsten van deze werkbezoeken worden, uitgesplitst per locatie, opgenomen in het

kwaliteitsverbeterplan. Naast de maandelijkse werkbezoeken kunnen pedagogisch medewerkers de VE-coach vragen om in te vliegen voor concrete situaties waar zij tegenaan lopen tijdens het werken met VE (kinderen). Coaching op het gebied van het voeren van oudergesprekken heeft de bijzondere aandacht van de VE-coach. Nieuwe medewerkers krijgen het eerste jaar structurele ondersteuning bij het voorbereiden en voeren van oudergesprekken. De overige medewerkers worden hierin ondersteund waar dit nodig blijkt.

Naam	Functie	Kwalificaties:	Aantal uur
Tryntsje Rozenberg-Schaap	Pedagogisch coach	Opleiding pedagogisch coach/beleidsmedewerker bij Kans te Groningen. Diploma behaald	92
Silvia Bosgraaf-van den Berg	Pedagogisch coach	NHL HBO Pedagogiek. Diploma behaald	92
Thamar Molenaar	Pedagogisch beleidsmedewerker en leidinggevende peuterspeelgroepen	Hanze Hogeschool HBO logopedie. Diploma behaald	450 uur
Annewieke Stoffer	VE coach en leidinggevende gezinsgerichte programma's	NHL HBO Pedagogiek. Diploma behaald	440 uur
Karin Brinksma	VE coördinator Piramide trainer	Hanze Hogeschool HBO Sociaal Pedagogische Hulpverlening. Diploma behaald	240 uur

In bijlage 1 is de evaluatie van ureninzet pedagogisch beleidsmedewerker en pedagogisch coach over het afgelopen jaar toegevoegd.

In bijlage 2 is de planning van ureninzet van de pedagogisch beleidsmedewerker, pedagogisch coach en HBO coach voor het komende jaar toegevoegd.

In bijlage 3 is overzicht coachingsuren inzet pedagogisch coach per pedagogisch medewerker van het afgelopen jaar toegevoegd.

In bijlage 4 is de nieuwsbrief toegevoegd waarin o.a. staat beschreven hoe de pedagogisch coaches het komende jaar de coaching gaan inzetten.

In bijlage 5 is het kwaliteitsverbeterplan toegevoegd

Hoofdstuk 10.

Kwaliteit van de accommodatie

Voor een optimale ontwikkelingsstimulering zijn goede, uitdagende, schone en veilige accommodaties nodig. Alle peuterspeelgroepen zijn inmiddels gehuisvest in optimale accommodaties. Voor de binnenruimte is het van belang dat deze voldoende ruimte per peuter biedt om diversiteit van activiteiten aan te bieden. De peuterspeelgroepen van Oosterwolde en Haulerwijk zijn gehuisvest in brede scholen en één in een IKC. De peuterspeelgroep van Waskemeer en Oldeberkoop in een MFA, die van Appelscha in een zelfstandig gebouw van de woningstichting en genieten een optimale kwaliteit. De peuterspeelgroepen van Makkinga, Donkerbroek en Elsloo zitten bij de basisschool in.

Naast een geschikte binnenruimte moet de speelgroep ook over een geschikte buitenruimte beschikken. Deze moet de mogelijkheid voor verschillende spelvormen bieden en de ontdekkingsdrang van peuters stimuleren. Daarnaast is de veiligheid van speeltoestellen, hekwerk en dergelijke van groot belang. De schoonmaak van de peuterspeelgroepen wordt of vanuit Scala geregeld of via de gezamenlijke schoonmaak in de basisschool, MFA en/of het IKC.

Kwaliteit van inrichting en spelmateriaal

Zoals eerder is aangegeven moet een speelgroep over een inrichting en aanbod van spelmateriaal beschikken dat enerzijds zorgt voor de noodzakelijke diversiteit (in relatie tot de verschillende ontwikkelingsgebieden die voor peuters van belang zijn) en anderzijds voldoende structuur en uitdaging bieden. Ook het zelfstandig functioneren van peuters is een aspect waar rekening mee moet worden gehouden. Het is wenselijk bij de vervanging van inrichting en speelgoedmateriaal hier aandacht aan te besteden. Daarnaast moet de inrichting voldoen aan eisen voor ergonomisch werken.

Helderheid over richtlijnen, procedures en dergelijke

Voor de peuterspeelgroepen gelden een aantal richtlijnen en daarbij behorende procedures, bijvoorbeeld over plaatsing, groepsgrootte, budgettering. Het is belangrijk dat voor alle betrokkenen bij de peuterspeelgroepen deze richtlijnen helder en toegankelijk zijn.

Bijlagen

Bijlage 1: Inzet pedagogisch coach en pedagogisch beleidsmedewerker

Wat	Hoe	Wie	Evaluatie
Scholingstraject 'spelend leren, lerend spelen' volgen	De training wordt in company aangeboden	De pm'ers en de pedagogisch coach	De training Spelend Leren is hervat en succesvol afgerond met presentaties.
Teamcoaching naar aanleiding van de training 'Spelend leren, lerend spelen'.	Team ontwikkelingsplannen opstellen (zie hoofdstuk 4).	9 teams samen met de pedagogisch coach	De visie op coaching is herzien. teamcoaching sluit niet aan bij de focus van de pedagogisch coaches. Deze ligt namelijk op de persoonlijke/professionele ontwikkeling van de pedagogisch medewerkers
Spelend leren, lerend spelen een plek in het pedagogisch beleid geven naast en in samenhang met de piramide methodiek	Het beleid aanpassen	Pedagogisch beleidsmedewerker en Piramide trainer	De scholing past binnen het huidige beleidsplan
Individuele gesprekken naar aanleiding van het digitaal assessment PIVA Piramide.	Pedagogisch medewerkers vullen het digitale assessment in. Hierin geven medewerkers aan in hoeverre ze vaardigheden, passend bij piramide, bezitten.	Pedagogisch coach met alle pedagogisch medewerkers	De PIVA is niet ingezet voor alle medewerkers aangezien in overleg met coaches en Piramidetrainer dit instrument op dit moment niet de manier is waarop we de coaching willen vormgeven. Cursisten die intern de Piramide training volgen maken wel gebruik van de PIVA om vervolgens eigen doelen vast te stellen (POP) waar ze aan werken gedurende de training en daarna.
Video interactie begeleiding toepassen in de coaching	De pedagogisch coach volgt de training Video Interactie Begeleiding (VIB). De coach voert oefengesprekken met de pedagogisch medewerkers	Pedagogisch coach met een aantal pedagogisch medewerkers	Verplaatst naar 2022 i.v.m. maatregelen omtrent het corona virus.
Individuele coachgesprekken voeren	Tijdens individuele coachgesprekken wordt ingegaan op het werk als pedagogisch medewerker. Er wordt geëvalueerd op doelen die zijn opgesteld in een vorig coachgesprek en tijdens de teamdag.	Pedagogisch coach met alle pedagogisch medewerkers	Al de individuele gesprekken hebben plaatsgevonden. Er was laagdrempeliger contact, verzoeken tot gesprekken werden ook door de pedagogisch medewerkers zelf ingediend. Coaching lijkt steeds meer onderdeel te worden van het dagelijkse werk van pedagogisch medewerkers

Taken pedagogisch coach:	Geplande uren	Daadwerkelijke uren:	Toelichting/evaluatie
Individuele coaching	85	85	gesprekken op locatie, online of face-to-face naar aanleiding van meekijken op de groep, voorbereiding, administratie, reistijd en gespreksverslag. De gesprekken zijn inclusief kindbesprekingen of ondersteuning bij oudergesprekken.
Bekend maken coachplan 2021	1	10	De nieuwsbrief is uitgebreider geworden dan verwacht. Naast het delen van de doelen voor 2021 is basisinformatie over de coaching middels deze nieuwsbrief met de pedagogisch medewerkers gedeeld.
Teamcoaching	27	Geannuleerd	De visie rondom teamgesprekken is naar aanleiding van overleg veranderd. Teamgesprekken worden gevoerd door beleidsmedewerker in plaats van pedagogisch coach in de vorm van 'competentie- resultaat en teamgesprekken'.
Training spelend leren, lerend spelen	10	36	Voorbereiding, afstemmen met trainsters, training bijwonen, communiceren over vervangende digitale opdrachten.
Overleg met beleidsmedewerker/ leidinggevende, collega coach	12	18	De aanpassingen in de uitvoering van activiteiten vanwege het corona virus hebben geleid tot meer overleg dan verwacht.
Opstellen coachplan 2022 in samenwerking met pedagogisch beleidsmedewerker	5	25	Naar aanleiding van een overleg is het coachplan opgesteld.
Deskundigheidsbevordering	8	10	Nieuwe formulieren ter ondersteuning van de coaching opgesteld
Totaal	140	184	

Taken pedagogisch beleidsmedewerker	Geplande uren	Daadwerkelijke uren	Toelichting/evaluatie
Bijstellen pedagogisch beleid	50	50	Beleid is aangepast en geactualiseerd; zo is het thema risicovol spelen toegevoegd en de gezonde kinderopvang.
Bijstellen en opstellen protocollen/procedures	40	35	Op basis van bestaande protocollen en procedures. In 2021 is het corona protocol voor de peuterspeelgroepen van Scala een aantal keer aangepast/geüpdatet.
Ontwikkelen en realiseren scholingsplan	60	50	I.v.m. corona is veel scholing verplaatst naar het najaar en een deel naar 2021. Ook heeft een deel van de scholing digitaal plaatsgevonden i.p.v. fysiek. Voor de verdere uitwerking/evaluatie zie: VE scholingsplan 2022
Evalueren en bijstellen pedagogisch stukken algemeen	80	80	Samen met gemeente en kinderopvang heeft overleg en afstemming plaatsgevonden over de praktische invulling van "Spelenderwijs". Dit heeft geresulteerd in een uitvoeringsplan. De verschillende thema's zijn vervolgens per werkgroep verder uitgewerkt. De pedagogische beleidsmedewerker heeft in diverse werkgroepen haar bijdrage geleverd. In 2021 is de inzet van de VVE coach besproken met de gemeente. Ook is intern vastgesteld wie dit gaat uitvoeren in 2022, welke taken hierbij horen en hoe dit er in de praktijk uit zal gaan zien.
Activiteiten rondom zichtbaar maken pedagogische doelen en kwaliteit: folders/flyers/site	80	40	O.a. aanpassen protocollen ivm corona en herzien/herschrijven informatieboekje peuterspeelgroepen (SW20-011-Peuterspeelgroep-2020-LR-1.pdf (scala-welzijn.nl))
Nieuwsbrieven rondom de pedagogiek en de pedagogische doelen	50	60	Eindregie bij thema en nieuwsbrieven per locatie. Elke 4 weken wordt per locatie een themabrief verstuurd. Ook worden er regelmatig nieuwsbrieven verstuurd naar de ouders.
Ouders informeren via de nieuwsbrief	40	70	I.v.m. corona is er veel extra tijd en aandacht geweest voor het informeren van ouders.
Overleg met en informeren van oudercommissie (OC) en de Centrale oudercommissie (COP)	20	40	De reguliere overleggen met de OC's hebben plaatsgevonden maar i.v.m. evaluatie van de pilot VE 16 uur (op 2 locaties) is er in februari 2021 een extra overleg geweest met de OC van het Boemeltje en de Oc van Pippeloentje. Ook

			is er vaker dan gemiddeld overleg met de OC's door Corona. De Centrale oudercommissie is in 2021 drie keer bij elkaar gekomen (10-03-21, 24-08-21 en 09-11-21) Overleg en afstemming heeft ook plaatsgevonden wanneer er een wijziging was in de personele bezetting.
Contact met peuterspeelgroepen en pedagogisch medewerkers	50	75	Er is regelmatig overleg met pedagogisch medewerkers. Zo heeft er in 2021 2x een pedagogisch medewerkers overleg plaatsgevonden (PMO) 13-04-21 en 20-09-2021 (NB één PMO is niet doorgegaan i.v.m. de lockdown in januari 2021) Ook is er per team 2 keer een teamoverleg geweest in 2021: team 1 op 07-06-21 en 08-12-21. Team 2 op 08-06-21 en 09-12-21 Op 13-08-20 is een teamdag georganiseerd waarbij de persoonlijk ontwikkeldoelen en teamontwikkeling centraal stond. Daarnaast is met alle teams het teamplan besproken in een resultaatgesprek. Deze gesprekken hebben op de peuterspeelgroeplocaties plaats gevonden (9) in de periode: september tot december 21.
Totaal	470	500	

Bijlage 2. Inzet pedagogisch coach/beleidsmedewerker en VVE coach 2022

VVE coach (VC) norm 680 uur (10 x 68 VE peuters)
 Pedagogisch beleidsmedewerker (PBM) norm 450 uur (50 x 9 locaties)
 Pedagogisch coach (PC) norm 140 uur (10 x 14 fte)

	Activiteit	Wie	Thema	Uren VC	PBM	PC
Jan. 22	Ontwikkelen teamtraining Borging Piramide van Februari	Pedagogisch beleidsmedewerker Pedagogisch coach VVE coach	21 eeuwse vaardigheden; digitale middelen op de groep	10	8	6
	Coaching inzet Piramide digitaal: planning aanbod tutor peuters per team	VE coach	Planning Piramide digitaal	15		
	Kwaliteitsverbeterplan VVE maken, inclusief verkennende gesprekken en afstemming	VE coach i.o.m. pedagogisch beleidsmedewerker	Algemeen Doelen bepalen	40	8	
	Evalueren en bijstellen pedagogisch beleid	Pedagogisch beleidsmedewerker	Algemeen		8	
	Afstemmen jaardoelen pedagogisch beleid en voor-schoolse educatie	Pedagogisch beleidsmedewerker	Borging Jaardoelen bepalen	6	6	6

		Pedagogisch coach VVE coach en Piramide trainer.	samenhang			
	Nieuwsbrief coaching 2022 en nieuwe formulieren bekendmaken	Pedagogisch coach	Reflecteren, doelen stellen en format gespreksverslag			10
	Coaching op de groep, inclusief verslaglegging	VE coach		12		
	Contact met peuterspeelgroepen en pedagogisch medewerkers	Pedagogisch beleidsmedewerker	Locatiebezoek, lopende zaken		10	
Feb. 22	Individuele persoonlijke coaching gesprekken voeren + waar mogelijk bezoek aan locatie	Pedagogisch coach				8
	Kwaliteitsverbeterplan VVE maken, inclusief implementerende stappen	VE coach	Plan uitrollen en draagvlak creëren.	40		
	Evalueren en bijstellen protocollen en procedures	Pedagogisch beleidsmedewerker	algemeen		2	
	Contact met peuterspeelgroepen en pedagogisch medewerkers	Pedagogisch beleidsmedewerker	Locatiebezoek, lopende zaken		10	
Mrt. 22	Teamtraining/ borging op basis van thema (eens per half jaar)	Pedagogisch beleidsmedewerker VE coach	Gebruik van digitale middelen op de groep, 21-eeuwse vaardigheden	6	8	
	Coaching op de groep, inclusief verslaglegging	VE coach		28		

	Planmatige visievorming kwaliteitsverbetering speelwerkplan/ pre-teaching	VE coach		10		
	Ondersteuning oudergesprekken	VE coach		12		
	Samenwerking in de doorgaande lijn bespreken met partners	Pedagogisch beleidsmedewerker VVE coördinator	Uitvoeringsplan Spelenderwijs (VVE) Opstarten dorpsgesprekken		25	
	Centrale oudercommissie Peuterspeelgroepen	Pedagogisch beleidsmedewerker	Informereren van oudercommissie (OC) en de Centrale oudercommissie (COP) over o.a. beleid		5	
	Persoonlijke coaching plannen uitwerken	Pedagogisch coach				8
	Evalueren en bijstellen protocollen en procedures	Pedagogisch beleidsmedewerker	Algemeen		8	
	Individuele persoonlijke coaching gesprekken voeren + waar mogelijk bezoek aan locatie	Pedagogisch coach				8
	Contact met peuterspeelgroepen en pedagogisch medewerkers	Pedagogisch beleidsmedewerker	Locatiebezoek, lopende zaken		10	
Apr. 22	Ontwikkelen teamtraining/borging mei	Pedagogisch beleidsmedewerker VE coach	Pre-teaching en het speel/werkplan	8	8	

	Coaching op de groep, inclusief verslaglegging	VE coach		28		
	Contact met peuterspeelgroepen en pedagogisch medewerkers	Pedagogisch beleidsmedewerker	Locatiebezoek, lopende zaken		10	
Mei 22	Evalueren en bijstellen protocollen en procedures	Pedagogisch beleidsmedewerker			4	
	Coaching op de groep, inclusief verslaglegging	VE coach		28		
	Teamtraining op basis van thema (1x per half jaar)	Pedagogisch beleidsmedewerker VE coach	Pre-teaching en het speelwerkplan	8	6	
	Uitkomsten teamtraining verwerken in kwaliteitsverbeterplan	VE coach	Pre-teaching en het speel/werkplan	7		
	Contact met peuterspeelgroepen en pedagogisch medewerkers	Pedagogisch beleidsmedewerker	Locatiebezoek, lopende zaken		10	
Jun. 22	Implementatie aanpassingen kwaliteitsverbeterplan, inclusief coaching op de werkvloer	VE coach	Pre-teaching en het speel/werkplan	40		
	Coaching op de groep, inclusief verslaglegging	VE coach		28		
	Ondersteuning oudergesprekken	VE coach		12		

	Centrale oudercommissie Peuterspeelgroepen	Pedagogisch beleidsmedewerker	Informeren van oudercommissie (OC) en de Centrale oudercommissie (COP) over o.a. beleid		5	
	Contact met peuterspeelgroepen en pedagogisch medewerkers	Pedagogisch beleidsmedewerker	Locatiebezoek, lopende zaken		10	
Jul. 22	Individuele persoonlijke coaching gesprekken voeren + waar mogelijk bezoek aan locatie	Pedagogisch coach				8
	Coaching op de groep, inclusief verslaglegging	VE coach		14		
	Ontwikkelen teamtraining van augustus (startdag)	Pedagogisch beleidsmedewerker VE coach	Samenwerking met elkaar en versterken ouderbetrokkenheid	10	15	
	Contact met peuterspeelgroepen en pedagogisch medewerkers	Pedagogisch beleidsmedewerker	Locatiebezoek, lopende zaken		10	
Aug. 22	Individuele coaching gesprekken voeren + waar mogelijk bezoek aan locatie	Pedagogisch coach				6
	Coaching op de groep, inclusief verslaglegging	VE coach		14		
	Evalueren en bijstellen protocollen en procedures	Pedagogisch beleidsmedewerker			4	
	Teamtraining op basis van thema (eens per half jaar)	Pedagogisch beleidsmedewerker	Samenwerking met elkaar en ouderbetrokkenheid in VE	8	10	4

		VE coach pedagogisch coach				
	Uitkomsten teamtraining verwerken in kwaliteitsverbeterplan	VE coach	Samenwerking met elkaar en ouderbetrokkenheid in VE	10		
Sept. 22	Implementatie aanpassingen kwaliteitsverbeterplan, inclusief coaching op de werkvloer	VE coach	Samenwerking met elkaar en ouderbetrokkenheid in VE	40		
	Individuele persoonlijke coaching gesprekken voeren + waar mogelijk bezoek aan locatie	Pedagogisch coach				8
	Coaching op de groep, inclusief verslaglegging	VE coach		28		
	Samenwerking in de doorgaande lijn bespreken met partners	Pedagogisch beleidsmedewerker			20	
	Resultaatgesprekken met de Peuterspeelgroepsteams/locaties	Pedagogisch beleidsmedewerker	Teamplannen/resultaatafspraken		20	
	Team coaching	Pedagogisch beleidsmedewerker			20	
	Contact met peuterspeelgroepen en pedagogisch medewerkers	Pedagogisch beleidsmedewerker	Locatiebezoek, lopende zaken		10	

Okt. 22	Individuele persoonlijke coaching gesprekken voeren + waar mogelijk bezoek aan locatie	Pedagogisch coach				8
	Coaching op de groep, inclusief verslaglegging	VE coach		28		
	Evalueren en bijstellen protocollen en procedures	Pedagogisch beleidsmedewerker			4	
	Ondersteuning oudergesprekken	VE coach		12		
	Centrale oudercommissie Peuterspeelgroepen	Pedagogisch beleidsmedewerker	Informereren van oudercommissie (OC) en de Centrale oudercommissie (COP) over o.a. beleid		5	
	Contact met peuterspeelgroepen en pedagogisch medewerkers	Pedagogisch beleidsmedewerker	Locatiebezoek, lopende zaken		10	
Nov. 22	Individuele vervolggelassen voeren + waar mogelijk bezoek aan locatie	Pedagogisch coach				8
Dec. 22	Bespreken pedagogisch beleid met oudercommissie (COP)	Pedagogisch beleidsmedewerker			6	
	Coaching op de groep, inclusief verslaglegging	VE coach		28		
	Evaluatie kwaliteitsverbeterplan inclusief werkbezoeken	VE coach	algemeen	40		
	Coaching plan volgend jaar invullen	Pedagogisch beleidsmedewerker			5	10

		Pedagogisch coach				
	Contact met peuterspeelgroepen en pedagogisch medewerkers	Pedagogisch beleidsmedewerker	Locatiebezoek, lopende zaken		10	
Alg. (maand)	Lezen vakliteratuur en volgen wet- en regelgeving	Pedagogisch beleidsmedewerker Pedagogisch coach VE coach		20	20	10
	Ondersteunen bij werken met Piramide methode en Speel/werkplannen	VE Coach		5		
	Ondersteunen bij observaties en oudergesprekken	Pedagogisch beleidsmedewerker			15	
	Bewaken van kwaliteit en signaleren van verbeter- en knelpunten	Pedagogisch beleidsmedewerker Pedagogisch coach			20	5
	Overleg met leidinggevende en/of directie	Pedagogisch beleidsmedewerker Pedagogisch coach			40	5
	Stuk in nieuwsbrief m.b.t. pedagogisch beleid	Pedagogisch beleidsmedewerker			15	

Op aanbod	Bijwonen congres of kennissessie	Pedagogisch beleidsmedewerker Pedagogisch coach VE coach		10	10	8
	Bijscholing	Pedagogisch beleidsmedewerker Pedagogisch coach/ VE coach	HBO Master pedagogiek Video interactie begeleiding	20	nvt	20
Op afroep	Observatie VE en adviesgesprekken	VE coach	Op afroep	60		
	Team coaching	Pedagogisch beleidsmedewerker	Indien nodig/van toepassing		20	
	Totaal aantal geplande uren 2022			685	450	146

Bijlage 3: Overzicht inzet coachingsuren pedagogisch coach per pedagogisch medewerker 2021

Namen pedagogisch medewerkers	Coach	Gesprek	Telefonisch contact
L. J.	Tryntsje	23-3-2021	28-1-2021
H. B.	Tryntsje	18-3-2021	29-1-2021
S. vd V.	Silvia	24-6-2021	
J. H.	Silvia	3-6-2021 14-12-201	
A vd B.	Silvia	13-12-2021	
I. B	Silvia	2-3-2021 16-3-2021 15-6-2021	
G. H.	Tryntsje	14-1-2021	
R. W.	Silvia	18-7-2021	
A vd T.	Tryntsje	16-3-2021	25-1-2021
J. E.	Silvia	1-7-2021	
D. B.	Tryntsje	7-12-2021	29-1-2021 25-3-201
J. D.	Tryntsje	18-3-2021	29-1-2021
B. vd B.	Silvia		5-1-2021
T. R.	Silvia	8-12-2021	
I. vd M.	Silvia	19-5-2021 2-12-2021	5-1-2021 19-5-2021 17-12-2021
M. van Z.	Tryntsje		1-2-2021 16-2-2021
J. P.	Tryntsje/Silvia	11-5-2021	28-1-2021 21-1-2021 27-5-2021 7-6-2021
B. A.	Tryntsje	21-5-2021	28-1-2021
C. H.	Tryntsje	21-6-2021	1-2-2021
N. B.	Tryntsje	14-6-2021	28-1-2021
N. A.	Tryntsje	16-12-2021	28-1-2021 15-6-201
B. O.	Tryntsje/Silvia	28-5-2021	28-1-2021 30-3-2021
M. B.	Tryntsje	15-6-2021	27-1-2021
A H.	Tryntsje	6-10-2021	3-11-2021
A van der L.	Tryntsje	15-10-2021	
M. van de B.	Tryntsje	30-9-2021	
A V.	Silvia	4-2-2021	
K. B.	Silvia	11-3-2021	

JAARLIJKSE NIEUWSBRIEF COACHING

2022 – Heb jij voornemens?

Nadenken over goede voornemens naar aanleiding van een terugblik op afgelopen jaar is onlosmakelijk verbonden aan de jaarwisseling. We richten ons op de stip op de horizon, een oplossing: hetgeen we juist wél willen in plaats van een probleem. We nemen jullie in deze nieuwsbrief mee in onze terugblik op 2021 en goede voornemens voor 2022. Onze voornemens zijn omgezet in nieuwe gewoontes die direct een plekje in het coachingsproces hebben gekregen.

Training Spelend Leren

De training Spelend Leren is hervat en succesvol afgerond met jullie inspirerende presentaties. De eerder geïnitieerde teamcoaching naar aanleiding van de training is geannuleerd, omdat teamcoaching niet aansluit bij de focus van de pedagogisch coaches. Deze ligt namelijk op de persoonlijke/professionele ontwikkeling van de pedagogisch medewerkers. Iedere pedagogisch medewerker is uniek. De coaching heeft als doel dat de pedagogisch medewerkers aan het roer zitten van hun proces, zodat zij krachtige keuzes kunnen maken en het beste uit zichzelf kunnen halen. Zo slijpen we in ieder coachtraject een andere diamant. De input van de coachgesprekken komt van pedagogisch medewerkers als individu, teamcoaching sluit hier niet direct bij aan. Dit ten opzichte van de taken van onze leidinggevende, coördinator en piramide trainer. De verschillende functies zijn in gesprekken afgelopen jaar op elkaar afgestemd en beschreven in het pedagogisch beleidsplan.

Samenwerking

Afgelopen jaar hebben we ervaren dat competentiegesprekken, resultaatgesprekken, piramide training of borging en gesprekken met de pedagogisch coaches elkaar aanvullen. Ervaringen en inzichten uit het ene gesprek waren input voor het andere gesprek. Met deze gesprekken beogen we hetzelfde doel: 'werkgeluk'. Wat is werkgeluk voor jou? Wat we voornamelijk voorbij zien komen is het ervaren van voldoening in het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen, het creëren van een warm pedagogisch klimaat, open en positieve samenwerking met collega's en hierbij kwaliteiten in kunnen zetten en kunnen leren met en van elkaar. Uiteindelijk werken we met zijn allen aan hetzelfde doel: pedagogische kwaliteit bieden aan peuters en hun directe omgeving.

Naast eerder genoemde gesprekken hebben pedagogisch medewerkers elkaar input gegeven voor de coachgesprekken en heeft er op de werkvloer spontaan (niet geplande) coaching plaatsgevonden. Coaching lijkt steeds meer onderdeel te worden van het dagelijkse werk van pedagogisch medewerkers. Uiteindelijk is deze laagdrempelige manier van coaching wat wij beogen en willen we deze ontwikkeling voortzetten. App, bel of mail ons als er iets speelt waarover je graag zou willen sparren. Wij gaan er maar al te graag met jullie mee aan de slag.

App, bel of mail ons als er iets speelt waarover je graag zou willen sparren. Wij gaan er maar al te graag met jullie mee aan de slag.

Gespreksverslagen

Afgelopen jaar zijn de gespreksverslagen aan de hand van een format door pedagogisch medewerkers gemaakt. Dit format is aangepast, zodat het duidelijker is waar en welke doelen kunnen worden opgesteld. Bij de uitnodiging voor een gesprek wordt een bijlage met reflectievragen gevoegd ter inspiratie. Deze reflectievragen kunnen tevens worden gebruikt in het coachgesprek zelf. Plus minus twee maanden na het gesprek en aan de hand van het verslag neemt de pedagogisch coach (telefonisch) contact op met de pedagogisch medewerker voor een terugblik en gerichte feedback op het gesprek. Hier maakt de coach een notitie van in het verslag, waarna het wordt opgeslagen in welzijn website applicatie en bij een volgend gesprek input kan leveren.

Video interactie begeleiding

Video interactie begeleiding (VIB) is eerder opgenomen in plannen, maar niet tot uitvoering gekomen. De inschrijving is nu definitief en de opleiding gaat dit jaar plaatsvinden. Pedagogisch medewerkers zullen benaderd worden opnames mee te nemen om tijdens het coachgesprek te kunnen bespreken.

In het kort: Coachdoelen 2022

- 'Reflecteren kan je leren'. In het 'formulier coachgesprek' en tijdens de (telefonische) terugblik wordt gereflecteerd op het gesprek en bijbehorende coachingsdoelen.
- Het doel van het gesprek wordt door de pedagogisch medewerker geformuleerd. Denk aan doelen die besproken zijn in de competentiegesprekken, resultaatgesprekken, coachgesprekken met de piramidetrainer, gesprekken met collega's, ervaringen op de werkvloer of bijgevoegde reflectievragen.
- Video interactie begeleiding wordt in de praktijk gebracht
- Coaching wordt laagdrempelig ingezet als onderdeel van het werk. App, bel of mail als je vragen hebt en wilt sparren met een coach.

Wat is coaching?

Coachen is het methodisch ontwikkelen van iemands kwaliteiten. Uitgangspunten vormen de waarden, ambities en talenten van de coachee (de persoon die gecoacht wordt). Middels coaching heb je aandacht voor het zelf accepterend, zelfsturend, zelflerend en zelf oplossend vermogen. De coachee heeft keuzevrijheid, is eigenaar van het leerproces, leert talenten verder ontwikkelen en belemmeringen doorbreken met als resultaat: effectiever gedrag en gewenste resultaten.

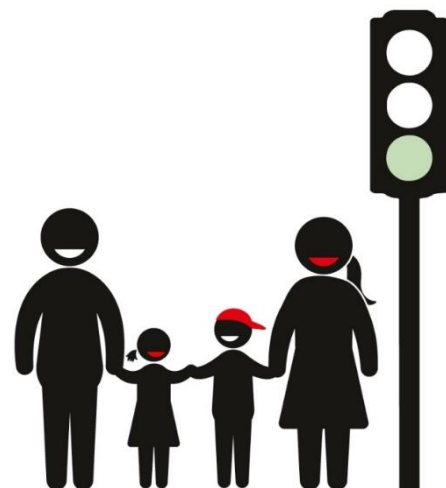
De houding van de coach

Een coach schept voorwaarden waardoor het beste uit de coachee naar boven komt en in staat is zijn/haar eigen koers te bepalen. Vertrouwen is de basis van de coachrelatie: de coach en coachee werken samen met goede intentie en stemmen tijdens het leerproces met elkaar af. We zeggen wat we doen en doen wat we zeggen.

De pedagogisch coaches binnen Stichting Scala werken *oplossingsgericht*. Binnen het oplossingsgericht werken gaat het om 'het hier en nu' en kleine succesvolle momenten die stimuleren om over oplossingen te praten en uiteindelijk tot een gewenste toekomst leiden. De coach heeft een 'onwetende houding': de coachee is expert in zijn/haar eigen situatie en kan zelf tot een oplossing komen. Zo blijft de coachee zelf verantwoordelijk en eigenaar bij het ontwikkelen van gewenste veranderingen.

Uitgangspunten

- Mensen zijn autonoom en hebben een eigen verantwoordelijkheid. De pedagogisch medewerker bepaalt het doel van het coachtraject en is verantwoordelijk voor het bereiken van daaraan gekoppelde resultaten.
- Coaching is positief en toekomstgericht. Uitstapjes naar het verleden zijn mogelijk als dit van belang is voor het heden, maar de focus ligt op perspectieven voor de toekomst.
- Al het gedrag heeft een reden. Gedrag dat in een bepaalde situatie nuttig of zelf van levensbelang was, kan later niet meer gewenst zijn en is dus niet per definitie verkeerd. Ooit is het gedrag handig geweest en voor nu is het een uitdaging anders te handelen.

Pedagogisch coaching voor iedereen

Vanaf 1 januari 2019 wordt iedere pedagogisch medewerker binnen Stichting Scala gecoacht door een pedagogisch coach.

Het daadwerkelijke aantal uren per medewerker en locatie, de invulling en werkwijzen van de pedagogisch coach en beleidsmedewerker zijn niet vastgelegd in de wet- en regelgeving, maar heeft Stichting Scala zelf vorm gegeven in het document 'Pedagogische beleidsplan'. Het plan is te vinden op de L:schijf:/ psz:/ 2122:/Algemeen:/GGD:/GGD map eigen locatie.

Wat doet de pedagogisch coach binnen Scala?

De coach heeft als doel om te coachen bij persoonlijke doelen van de pedagogisch medewerker om zo het pedagogisch handelen te borgen en te verbeteren. Wat goed is moet goed blijven.

De taken van de coach zijn:

- Individuele coachgesprekken met de pedagogisch medewerkers voeren
- Pedagogisch coachplannen opstellen en bekendmaken.
- Kind besprekingen op locatie bijwonen (indien nodig).
- Ondersteunen bij individuele handelingsplannen van peuters of gesprekken met ouders

- Meewerken aan ontwikkeling teamdag
- Gesprekken waarborgen kwaliteit met team Jonge Kind
- Coaching evalueren

Werkwijze coachingsgesprekken

De coach stuurt een mail als uitnodiging voor het gesprek. Het kan zijn dat de coachee een vraag omtrent een kind of situatie heeft, wil sparren over de competenties die naar voren zijn gekomen in het competentiegesprek of bijvoorbeeld samen met de coach voorbereidingen wil treffen voor een oudergesprek. Van tevoren een vraag doorgeven maakt dat de coach voorbereidingen kan treffen. De coach maakt tijdens het gesprek gebruik van methodieken, reflectiespellen en gesprekstechnieken als 'oplossingsgericht werken'. De duur van het coachgesprek is +/- 60 minuten. Naar aanleiding van het gesprek maakt de pedagogisch medewerker een verslag aan de hand van het bestand 'format coachgesprekken'. Hierin worden de besproken onderwerpen samengevat, het gesprek geëvalueerd en feedback gegeven op de coaching zodat hier een volgend gesprek op kan worden voortgeborduurd. De verslagen worden opgeslagen in de beveiligde omgeving *Website Welzijn Applicatie*. Plus minus twee maanden na het gesprek neemt de coach contact op met de pedagogisch medewerker voor een terugblik op het gesprek.

Evaluatie van het jaar 2021

Wat	Hoe	Wie
Scholingstraject Spelend leren is afgerond	Opdrachten gemaakt en digitaal ingeleverd. 2 fysieke bijeenkomsten ter afsluiting in september	Alle pedagogisch medewerkers en pedagogisch coaches
Individuele coachgesprekken hebben plaatsgevonden	Tijdens de gesprekken is ingegaan op het werk als pm'er. Afstemming met andere gesprekken (piramide coaching, competentiegesprekken en dergelijke) heeft plaatsgevonden. De pm'ers hebben gespreksverslagen gemaakt aan de hand van een format.	Alle pedagogisch medewerkers

Tabel 1 evaluatie 2021

'WERK IN UITVOERING'

De coaching binnen Scala is een proces in ontwikkeling. We leren van en met elkaar, ervaren wat er goed gaat en wat beter kan. Zo is het goed mogelijk dat door input van de pedagogisch medewerkers, de coaches of andere betrokkenen dit proces wordt bijgestuurd. Wij horen graag rechtstreeks jullie mening.

Samenwerking

In de coachgesprekken is naar voren gekomen dat een open cultuur binnen Stichting Scala wordt gewaardeerd. Duidelijke communicatie, zonder ruis, is een streven dat wij allemaal als moeten blijven uitdragen. 'Want samen zijn we Scala'.

Samenwerking tussen pedagogisch coach, piramidetrainer, coördinator en leidinggevende is van belang om gewenste resultaten te bereiken. Veelvoorkomende onderwerpen worden door de coaches gedeeld, zonder dat deze zijn terug te leiden tot een locatie of persoon. De coaches gaan op deze manier zorgvuldig en vertrouwelijk met informatie om. Nu er binnen Scala twee coaches werkzaam zijn, zullen de coaches elkaar coachen op hun rol als coach. Dit maakt dat de coaches (alleen waar nodig) open zijn over wat er tijdens de coaching besproken wordt.

Bijlage 5: Kwaliteitsverbeterplan

Kwaliteitsverbeterplan VVE Peuterspeelgroepen

Inleiding

Op de peuterspeelgroepen van Scala wordt al jaren gewerkt met het bewezen effectieve programma Piramide. Het doel van Piramide is het optimaliseren van een brede ontwikkeling bij jonge kinderen in een veilige omgeving en vanuit een positief educatief klimaat. Met de inzet van de VE-coach op de peuterspeelgroepen zal dit doel verdergaand vorm krijgen. Er is heel veel expertise binnen de peuterspeelgroepen. De pedagogisch medewerkers hebben veel kennis en vaardigheden in huis en met name een natuurlijke drive om peuters te stimuleren in hun ontwikkeling. De VE-coach zal vanaf de zijlijn ondersteunend, inspirerend en adviserend aanwezig zijn met als doel de kwaliteit van het VVE aanbod te versterken. Dit kwaliteitsverbeterplan is de onderlegger voor de verdiepingsslag die we met elkaar willen en kunnen maken. Onderwerpen voor het plan komen voort uit eerdere (individuele) gesprekken, overleggen, wensen en scholing. De onderwerpen zijn onderverdeeld in 3 categorieën:

1. Ondersteuning aan kinderen met een VE indicatie
2. Contacten met ouders
3. Voorschoolse Educatie

Dit kwaliteitsverbeterplan is een levend document. Dat wil zeggen dat het document steeds opnieuw aangepast zal worden aan wat er leeft op de werkvloer. Binnen de 3 categorieën zal er in de praktijk geoefend, geobserveerd en geëxperimenteerd worden onder begeleiding van VE-coach (Annewieke en Karin) en met ondersteuning van de Pedagogisch beleidsmedewerker/leidinggevende (Thamar).

Het eerste jaar waarin de VE -coach ingezet wordt zal ook worden gebruikt om het kwaliteitsverbeterplan verder vorm te geven. We hebben er in dit eerste jaar in eerste instantie voor gekozen algemene doelen te stellen waarop subdoelen kunnen worden geformuleerd per locatie. Doordat de VE-coach nu maandelijks aanwezig zal zijn op alle locaties, zullen locatie specifieke coachvragen zichtbaarder worden en kan daar volgend jaar op ingespeeld worden.

Inzet VE coach per VE locatie

Verdeling 68 VE peuters per locatie - januari 2022	
Hummelhonk	16
Kwetternest	10
Berend Botje	3
Boefkes	2
Krullevaar	10
Nijntje	22
Peuterpret	5

Bovenstaande tabel laat zien hoe de verdeling van het aantal peuters met een VE-indicatie er per locatie uit ziet. De tabel geeft richting aan de inzet van de VE-coach per locatie. Naar verwachting zal de inzet van de VE coach op peuterspeelgroep "Nijntje" beduidend hoger zijn dan bijvoorbeeld locatie "De Boefkes" of "Berend Botje". Tegelijkertijd zijn wij ons ervan

bewust dat aantallen niet altijd leidend hoeven te zijn. De ervaring en ontwikkeling van pedagogisch medewerkers op de desbetreffende locaties speelt bijvoorbeeld ook een rol. Daarnaast kan er bij een aantal VE-peuters op een kleinere locatie in een bepaalde periode een grotere ondersteuningsbehoefte liggen dan bij het gros van de peuters op een grotere locatie. Bij de inzet van de uren gaan wij in eerste instantie uit van de verhoudingen zoals deze er in het beginsel liggen (volgens bovenstaande tabel). De praktijk, de maandelijkse bezoeken van de VE-coach, wijst uit hoe het vervolg van de inzet van uren op korte termijn zal zijn. Het kwaliteitsverbeterplan is een werkdocument dat helpt om de continuïteit van de vooraf gestelde doelen te waarborgen en richting te geven aan de inzet van de uren van de VE-coach.

1. Ondersteuning aan kinderen met een VE indicatie

*Wat: **tutoring***

Dit jaar willen we kijken hoe we de tutoring op de groep anders vorm kunnen geven. Pre-teaching is daarbij een middel dat we willen uitproberen in de praktijk. Op een aantal locaties wordt hier al mee geoefend. We willen kijken naar de koppeling met de speelwerkplannen. Wat is praktisch? Wat is effectief? Maar belangrijkste: waar halen de peuters het meeste leer- en ontwikkelrendement uit?

Hoe

De VE-coach zal op gerichte momenten de huidige situatie observeren. De vragen van de pedagogisch medewerkers worden hierin meegenomen. Samen wordt bepaald waarmee geoefend gaat worden.

Wanneer

Tijdens de vaste bezoekmomenten van de VE-coach en waar wenselijk worden er extra observatiemomenten en coaching gesprekken ingepland.

Doelen:

- Tutoring en specifiek Pre-teaching effectief en praktisch vormgeven
- Speelwerkplannen sluiten aan op de tutoring

Locatie specifieke (sub)doelen

(worden opgesteld zodra de eerste maandelijkse bezoeken plaats hebben gevonden)

	Subdoelen tutoring
Nijntje 1	
Nijntje 2	
Krullevaar	
Hummelhonk	
Kwetternest 1	
Peuterpret	
Berend Botje	
Boefkes	

*Wat: **stimuleren van de brede ontwikkeling***

Graag onderzoeken we samen met de pedagogisch medewerkers op welke momenten VE-kinderen verder gestimuleerd kunnen worden in hun ontwikkeling. MEESPELEN is hierbij het kernwoord! We willen wat "loskomen" van gerichte activiteiten en vooral in het spel en doormiddel van meespelen de brede ontwikkeling van peuters met een VE-indicatie

stimuleren.

Hoe

Tijdens de maandelijkse bezoeken door de VE-coach zal hier gericht op gecoacht worden. Om te kijken wat in welke situatie en voor welk kind het beste werkt zal de VE-coach verschillende situaties observeren. Daarnaast zal de VE-coach coachen op het meespelen.

Wanneer

De maandelijkse bezoeken die zoveel mogelijk op verschillende dagen en tijdstippen worden gepland. Tussen deze bezoeken door kunnen pedagogisch medewerkers een beroep doen op de VE-coach. Er kunnen dan extra observatiemomenten of coaching gesprekken gepland worden.

Doelen:

- Meespelen met als doel ontwikkelingsstimulering, wordt opgenomen in het dagritme.
- Ontwikkelingsdoelen worden (meer dan nu) geobserveerd en gestimuleerd tijdens spel.

Locatie specifieke (sub)doelen

(worden opgesteld zodra de eerste maandelijkse bezoeken plaats hebben gevonden)

	Subdoelen stimuleren van de brede ontwikkeling
Nijntje 1	
Nijntje 2	
Krullebaar	
Hummelhonk	
Kwetternest 1	
Peuterpret	
Berend Botje	
Boefkes	

2. Contacten met ouders/verzorgers

*Wat: **startgesprekken***

De startgesprekken, ook wel intakegesprekken genoemd, is het eerste uitgebreide contact tussen pedagogisch medewerkers en de ouder. Dit eerste contact is enorm belangrijk, omdat de samenwerking met ouders essentieel is voor de ondersteuning die geboden wordt aan de peuter. We noemen dit gesprek "startgesprek" omdat het een begin is van een samenwerkingsperiode voor de tijd dat de peuter en ouders verbonden zijn aan de peuterspeelgroep. Het doel van dit gesprek is meerledig:

- ouders, peuter en gezinssituatie leren kennen
- ouders informeren over de (gang van zaken) bij de peuterspeelgroep
- een start maken met de samenwerkingsrelatie: verwachtingen uitspreken over en weer.

Hoe

VE-coach ondersteunt nieuwe medewerkers en medewerkers die aangeven hier meer in te willen leren. Te denken valt aan gezamenlijke voorbereiding, gezamenlijk gesprek voeren, nabespreken.

Wanneer

Een aantal gesprekken wordt ingepland in overleg met de VE-coach.

Doel:

- Er is een wederkerigheid in het contact tussen ouders en pedagogisch medewerkers
- Ouders en pedagogisch medewerker maken kennis met elkaar, de eerste stap in de samenwerking is gezet!

Locatie specifieke (sub)doelen

(worden opgesteld zodra de eerste maandelijkse bezoeken plaats hebben gevonden)

	Subdoelen startgesprekken
Nijntje 1	
Nijntje 2	
Krullebaar	
Hummelhonk	
Kwetternest 1	
Peuterpret	
Berend Botje	
Boefkes	

*Wat: **mentorgesprekken***

De ouders willen we heel graag betrekken bij de ontwikkeling van hun peuter op de groep. En tegelijkertijd horen we graag van de ouders hoe het met hun peuter gaat.

Mentorgesprekken vormen een belangrijk vervolg op het startgesprek en houden de samenwerkingsrelatie met ouders levend.

Hoe

VE-coach ondersteunt nieuwe medewerkers en medewerkers die aangeven hier meer in te willen leren. Te denken valt aan gezamenlijke voorbereiding, gezamenlijk gesprek voeren, nabespreken.

Wanneer

Een aantal gesprekken wordt ingepland in overleg met de VE-coach.

Doelen:

- Ouders en pedagogisch medewerkers zijn sparringpartners op inhoud
- Borging van de samenwerking tussen ouders en pedagogisch medewerkers
- Medewerker versterkt gesprekstechnieken door zelfreflectie

Locatie specifieke (sub)doelen

(worden opgesteld zodra de eerste maandelijkse bezoeken plaats hebben gevonden)

	Subdoelen Mentorgesprekken
Nijntje 1	
Nijntje 2	
Krullebaar	
Hummelhonk	
Kwetternest 1	
Peuterpret	
Berend Botje	
Boefkes	

Wat: informele contacten

Bij het halen en brengen van hun peuter, komen ouders in contact met de pedagogisch medewerker. Ook deze informele en soms vluchtige contacten zijn onderdeel van de samenwerkingsrelatie met de ouders. De nadruk tijdens deze momenten ligt op het bewust contact maken met zowel de ouders als het kind. We willen ouders het gevoel geven dat zij gezien worden, dat we hun inbreng en betrokkenheid belangrijk vinden in de zorg voor hun peuter.

Hoe

Tijdens de maandelijkse bezoeken door de VE-coach zal hier op gecoacht worden.

Pedagogisch medewerkers die dit lastig vinden, kunnen de VE-coach inschakelen om hier gericht mee aan de slag te gaan.

Wanneer

Tijdens de vaste bezoekmomenten van de VE-coach en waar wenselijk worden er extra observatiemomenten en coaching gesprekken ingepland.

Doelen:

- Ouders voelen zich gezien en gehoord
- Ouders en pedagogisch medewerkers delen informatie met elkaar

Locatie specifieke (sub)doelen

(worden opgesteld zodra de eerste maandelijkse bezoeken plaats hebben gevonden)

	Subdoelen informele contacten
Nijntje 1	
Nijntje 2	
Krullebaar	
Hummelhonk	
Kwetternest 1	
Peuterpret	
Berend Botje	
Boefkes	

3. Voorschoolse educatie

*Wat: **Piramide Digitaal***

In april 2021 zijn we op alle groepen gestart met het werken in de nieuwe digitale versie van Piramide. Het implementeren van deze nieuwe werkwijze zal in 2022 verder vorm gegeven gaan worden. Het afgelopen jaar heeft iedereen kennis kunnen maken met de app en nieuwe mogelijkheden. Dit jaar zal verder gebruikt worden om de specifieke en nieuwe mogelijkheden te versterken. Het gaat daarbij om;

- Planning maken vanuit een beredeneerd aanbod (alle ontwikkelingsgebieden)
- Gebruik maken van gedifferentieerd aanbod in de planning (basis, tutor en pienter)
- Werken met interactieve praatplaten op de groep

Hoe

In alle teams zal er een evaluatie en coaching plaatsvinden gericht op Piramide digitaal van de afgelopen maanden. Er zal per locatie in kaart worden gebracht welke aspecten nog extra aandacht vereisen en wat pedagogisch medewerkers daarvoor nodig hebben (bijv. extra individuele of groep coaching t.b.v. versterken vaardigheden, opdoen van extra ervaringen, meer kennis over systeem)

Wanneer

In januari en februari vinden de evaluatie-/coachgesprekken per team plaats. Daarna zal ondersteuning plaatsvinden doormiddel van coaching en training afgestemd op de wensen van het team.

Doelen:

- Alle medewerkers zijn in staat om een beredeneerd aanbod te plannen in Piramide digitaal
- Alle medewerkers nemen ook het aanbod van de tutor en pientere groep mee in hun planning
- Er wordt op de groep actief gewerkt met de interactieve praatplaat

Locatie specifieke (sub)doelen *(worden opgesteld na de evaluatie-coach gesprekken)*

	Subdoelen Piramide digitaal
Nijntje 1	
Nijntje 2	
Krullebaar	
Hummelhonk	
Kwetternest 1	
Peuterpret	
Berend Botje	
Boefkes	

*Wat: **Eetmomenten***

Het dagelijkse eetmoment met de peuters op de peuterspeelgroep biedt enorm veel kansen om bezig te zijn met de brede ontwikkeling van de kinderen. Vele aspecten van de ontwikkeling kunnen gestimuleerd worden door van de eetmomenten een bewust VE moment te maken. De nadruk kan de ene keer meer gelegd worden op de

taalontwikkeling, terwijl een ander moment aanleiding geeft tot stimulans van de motorische of cognitieve ontwikkeling. Hoe dan ook vraagt dit om een brede kijk, een blikveld boven de "hier en nu situatie".

Hoe:

De VE-coach neemt in de planning van de bezoeken ook bij elke locatie een aantal eetmomenten mee. Deze momenten worden geobserveerd en pedagogisch medewerkers kunnen hierop worden gecoacht.

Wanneer:

Op de momenten waarop de VE-coach aanwezig is tijdens eetmomenten en op verzoek van pedagogisch medewerkers die hier meer in willen leren.

Doelen:

- De dagelijkse eetmomenten zijn bewuste leer- en ontwikkelmomenten
- Aanbod sluit aan bij de ontwikkelbehoefte van de peuter met een VE-indicatie

	Subdoelen eetmomenten
Nijntje 1	
Nijntje 2	
Krullebaar	
Hummelhonk	
Kwetternest 1	
Peuterpret	
Berend Botje	
Boefkes	

*Wat: **Kindvolgsysteem***

Op dit moment worden de kinderen aan de hand van de CITO observatielijsten en toetsen gevolgd in hun ontwikkeling. Vanuit pedagogisch medewerkers, pedagogische visie en ouders is er een wens om te oriënteren naar een kind volgsysteem waarbij een breder kindbeeld geobserveerd wordt, om zo de holistische ontwikkeling van kinderen te volgen en het aanbod daarop aan te sluiten.

Hoe

De VE- coach zal tijdens de maandelijkse bezoeken meekijken met de observaties van kinderen en pedagogisch medewerkers vragen naar de wensen en ervaringen die zij hebben om de observatie van kinderen zo compleet mogelijk te maken.

Wanneer

Tijdens de vaste bezoekmomenten van de VE-coach en waar wenselijk worden er extra observatiemomenten en coaching gesprekken ingepland.

Doelen:

- Voor- en nadelen van ons huidige kind volgsysteem (CITO observatielijsten en toetsen) zijn in kaart gebracht
- Pedagogisch medewerkers denken actief mee en geven praktische adviezen ten aanzien van een kind volgsysteem waarbij alle ontwikkelingsgebieden worden meegenomen.

Locatie specifieke (sub)doelen

(worden opgesteld zodra de eerste maandelijkse bezoeken plaats hebben gevonden)

	Subdoelen kindvolgsysteem
Nijntje 1	
Nijntje 2	
Krullebaar	
Hummelhonk	
Kwetternest 1	
Peuterpret	
Berend Botje	
Boefkes	

Februari 2022
Stichting Scala
Postbus 8
8430 AA Oosterwolde
Telefoon: 0516-567220

www.scala-welzijn.nl
info@scala-welzijn.nl
<https://www.linkedin.com/company/stichting-scala-welzijn>
facebook.com/stichtingscala

Ons bezoekadres is:
Gebouw De Kompaan
Moskampweg 3-5
8431 GB Oosterwolde

